

Plan van Aanpak gewone dwergvleermuis Broekstraat 27 Klarenbeek

Plan van Aanpak gewone dwergvleermuis

Broekstraat 27 Klarenbeek

Opdrachtgever:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum:

9 februari 2026

Status:

Definitief

Uitvoering:

Foreest Groen Consult B.V.

[REDACTED]
[REDACTED]

T [REDACTED]

E-mail [REDACTED] foreestgroenconsult.nl

[Http://www.foreestgroenconsult.com](http://www.foreestgroenconsult.com)

Rapportage:

[REDACTED]

Controle:

[REDACTED]

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Algemene informatie.....	6
2.1	Ligging plangebied	6
2.2	Locatie	7
2.3	Naam aanvrager	7
3	Werkzaamheden en planning.....	8
3.1	Beschrijving van de werkzaamheden	8
3.2	Werkwijze en planning	8
4	Verbodsbepalingen.....	9
4.1	Gewone dwergvleermuis.....	9
5	Ecologische inventarisatie, achtergrond	10
5.1	Resultaten Nader Onderzoek	10
5.2	Samenvatting.....	10
6	Effecten.....	11
6.1	Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit.....	11
6.1.1	Gewone dwergvleermuis.....	11
6.2	Effect werkzaamheden: monitoren.....	11
7	Maatregelen	12
7.1	Gewone dwergvleermuis.....	12
7.1.1	Planning werkzaamheden	12
7.1.2	Tijdelijke voorzieningen.....	12
7.1.3	Permanent geschikt maken gevelbetimmering.....	12
7.2	Algemeen.....	13
7.3	Locaties permanente voorzieningen	14
7.4	Effectiviteit	14
7.4.1	Gewone dwergvleermuis.....	14
7.5	Uitvoering maatregelen: monitoren	15
8	Alternatieven	16
8.1	Alternatieve locatie	16
8.2	Alternatieve inrichting en werkwijze.....	16
8.3	Alternatieve planning	16
9	Gunstige staat van instandhouding.....	17
9.1	Gewone dwergvleermuis.....	17
9.2	Zorgvuldig handelen	18
10	Literatuur	19
11	Plan van aanpak in het kort.....	20
11.1	Voor ontvangst van de vergunning	20
11.2	Ongeschikt maken	20
11.3	Algemeen.....	20

12	Werk protocol.....	21
13	Begeleiding en communicatie	22
14	Advies	23
14.1	Intrinsieke waarde.....	23
14.2	Invloed weer	23
14.3	Broedvogels	23
Bijlage 1	Artikel 4.144 Besluit bouwwerken leefomgeving	24
Bijlage 2:	Quicksan natuuronderzoek.....	25
Bijlage 3:	Nader onderzoek	26

1. Inleiding

In opdracht van [REDACTED] is dit Plan van Aanpak opgesteld voor het waarborgen van de verblijfsmogelijkheden van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) bij de Broekstraat 27 in Klarenbeek.

De opdrachtgever heeft het voornemen om het woonhuis en de schuur te slopen. Hiernaast is een nieuwe woning gebouwd.

De basis van dit plan van aanpak wordt gevormd door het nader onderzoek:

- Quicksan beschermde soorten OW, Broekstraat 27 te Klarenbeek, 24 september 2024, Natuurinclusief B.V (Bijlage 2);
- Nader onderzoek gierzwaluw, huismus, steenmarter en vleermuizen Broekstraat 27 Klarenbeek, Foreest Groen Consult BV, 10 november 2025 (Bijlage 3).

De start van het ongeschikt maken voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden staat gepland op 15 augustus 2026.

2. Algemene informatie

2.1 Ligging plangebied

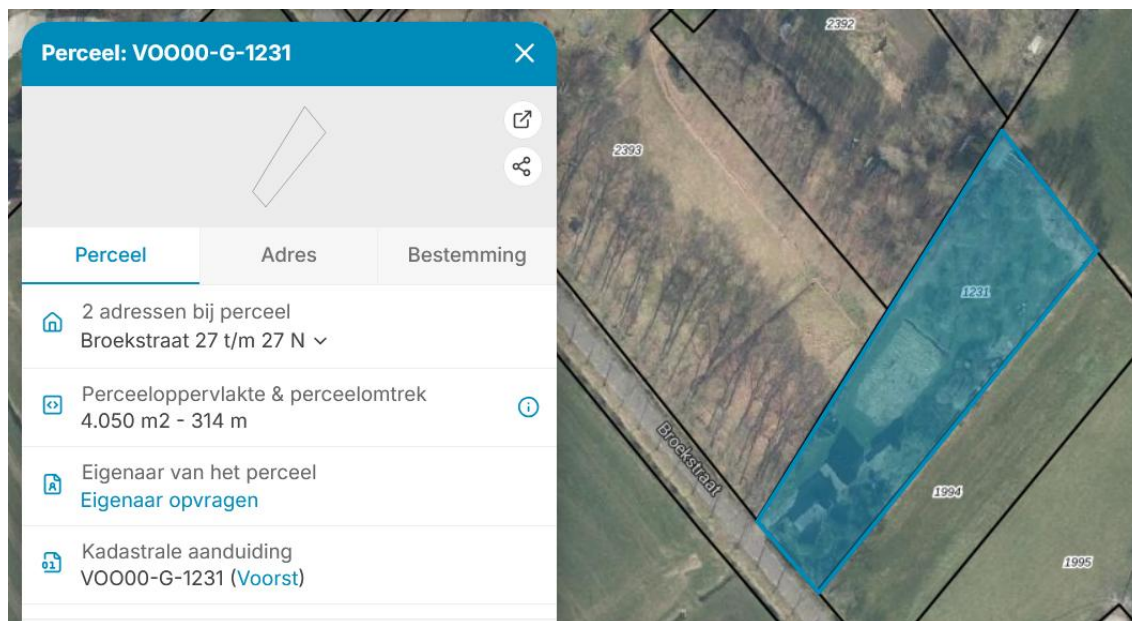
Het plangebied betreft één woonhuis (vanaf nu “oude woonhuis”) aan de Broekstraat en één schuur ten noorden van dit woonhuis (zie afbeelding 1). Zowel het oude woonhuis als de schuur hebben een bakstenen muur en dakpannen. Op de luchtfoto van afbeelding 1 is ook een houten schuur zichtbaar. Deze houten schuur was van geen belang voor beschermde soorten en is in 2025 handmatig verplaatst naar achter op het erf. Noordelijk van deze bebouwing is een grasveld aanwezig. Hier is eind 2025 een nieuwe woning gebouwd. Deze nieuwe woning is nog niet zichtbaar op de luchtfoto. Noordelijk van dit grasveld is een boomgaard aanwezig. Hiernaast zijn tuinplanten aanwezig rondom de woning. Het erf wordt omgeven door hagen en bomen.

Afbeelding 1. Weergave onderdelen plangebied.

2.2 Locatie

Straat: Broekstraat 27
Postcode: 7382 AC
Plaats: Klarenbeek
Gemeente: Gemeente Voorst
Provincie: Gelderland
Coördinaten: 52.17661, 6.06414
Kadestraal bekend: VOO00-G-1231

Afbeelding 2. Kadastrale perceel behorende bij het plangebied (blauw omlijnd).

2.3 Naam aanvrager

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

3 Werkzaamheden en planning

3.1 Beschrijving van de werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit de sloop van het oude woonhuis en de schuur (afbeelding 1). Hiernaast is de houten schuur verplaatst en is het nieuwe woonhuis reeds gebouwd.

3.2 Werkwijze en planning

Alle werkzaamheden die van invloed zijn op de gewone dwergvleermuis worden pas gestart nadat een vergunning van de Omgevingswet is verkregen. Bij de schuur is 1 zomerverblijf aangetroffen. Hiervoor wordt direct permanent gemitigeerd bij het nieuwe woonhuis. Dit wordt uitgevoerd door het maken van 10 openingen die toegang geven tot de ruimte tussen de gevelbetimmering en de muur.

Uit voorzorg worden na het verkrijgen van de vergunning zowel het oude woonhuis als de schuur ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Na het ongeschikt maken, controle en natuurvrijverklaring worden het oude woonhuis en de schuur gesloopt.

Tabel 1. Tijdlijn van de maatregelen met de meest gunstige planning en welke werkzaamheden gestart kunnen worden zonder vergunning.

Fase	Start zonder vergunning?	Datum	Onderdeel
Realiseren permanente verblijven	Ja	Voor 15 mei 2026	Realisatie 10 permanente verblijven bij de nieuwe woning voor de gewone dwergvleermuis
Ongeschikt maken	Nee	15 augustus – 15 oktober 2026	Ongeschikt maken oude woonhuis en schuur
		Na ongeschikt maken	Start sloop

4 Verbodsbepalingen

De onderstaande tabel geeft de soort en verbodsbepalingen weer die mogelijk worden overtreden en waarvoor een vergunning wordt aangevraagd.

Tabel 2. Verbodsbepalingen en wettelijke grondslag.

Soort	Verboden	Belang
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	11.46 lid 1b Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a	8.74k 1b 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	11.46 lid 1d Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a	8.74k 1b 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

4.1 Gewone dwergvleermuis

Artikel 11.46 lid 1b

De werkzaamheden hebben nooit tot doel vleermuizen te verstoren. Door het ongeschikt maken op een zorgvuldige wijze uit te voeren worden de vleermuizen met 'zachte' hand uit de gebouwen verwijderd. Door tijdig permanente verblijven te realiseren zijn tijdig voldoende nieuwe alternatieve verblijven beschikbaar.

Artikel 11.46 lid 1d

Van het aantasten of vernietigen van één of meer voortplantingsplaatsen is sprake indien het gebouw niet meer toegankelijk is. Bij de sloop van de schuur is het onvermijdelijk dat 1 zomerverblijf niet meer beschikbaar is. Hierdoor ontstaat een overtreding van verbodsartikel 11.46 lid 1d. De permanente verblijven zijn aanwezig voordat de schuur wordt gesloopt. Door direct permanent te mitigeren wordt de mate van verstoring beperkt. Voor, tijdens en na de werkzaamheden zijn voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar.

Wettelijke grondslag 8.74k 1b 1° In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

Het oude woonhuis is verouderd en voldoet niet meer. Om het bestaande huis uit 1939 te renoveren naar de huidige standaarden zijn grootschalige ingrepen benodigd. Hieronder vallen het vervangen van het dak voor een nieuw geïsoleerd dak, nieuwe kozijnen, nieuwe ramen, van binnenuit realiseren voorzetwand ten behoeve van isolatie en het vervangen van de houten vloer voor beton. Gezien de grootschaligheid heeft de opdrachtgever gekozen voor de bouw van een nieuwe woning. Zowel het oude woonhuis als de schuur moeten worden gesloopt om te voldoen aan de bouwvergunning van de nieuwe woning. Het bouwen van goede, geïsoleerde en nieuwe woningen is van belang voor de huisvesting en het maken van de energietransitie.

De plek van de schuur en oude woning zal groen worden ingericht. Hierdoor zal na het voltooien van alle werkzaamheden een positief effect worden bereikt ten behoeve van flora en fauna.

5 Ecologische inventarisatie, achtergrond

In 2024 is gestart met een quickscan natuuronderzoek. Op basis van de resultaten van de quickscan is het nader onderzoek uitgevoerd.

De resultaten van het nader onderzoek zijn gerapporteerd in de rapportage: "Nader onderzoek gierzwaluw, huismus, steenmarter en vleermuizen Broekstraat 27 Klarenbeek, Foreest Groen Consult BV, 10 november 2025". Deze rapportage is bijgevoegd in bijlage 3. Hieronder is een beknopte samenvatting van dit nader onderzoek weergegeven.

5.1 Resultaten Nader Onderzoek

Gierzwaluw

Tijdens het nader onderzoek zijn geen in- of uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. De Omgevingswet wordt niet overtreden. Een vergunning is niet noodzakelijk.

Huisemus

Tijdens het nader onderzoek zijn geen nestlocaties van de huismus waargenomen in het plangebied. De werkzaamheden hebben geen effect op een nestlocatie bij de Broekstraat 29. Kwetterbossen zijn niet waargenomen. Foerageergebied gaat niet verloren. De Omgevingswet wordt niet overtreden. Een vergunning is niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek is 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis waargenomen bij de schuur. Dit zomerverblijf zal tijdens de werkzaamheden verdwijnen. De Omgevingswet wordt niet overtreden. Een vergunning is niet noodzakelijk.

Essentieel foerageergebied is niet waargenomen. Tijdens het nader onderzoek is een vliegroute langs de Broekstraat waargenomen. Op één avond zijn vleermuizen waargenomen die aan deze vliegroute vlogen. Tijdens de werkzaamheden wordt afgezien van bouwlicht en worden geen lijnvormige groenelementen verwijderd. De Omgevingswet wordt niet overtreden. Een vergunning is niet noodzakelijk.

Overige soorten

Hiernaast zijn meerdere broedvogels en de haas waargenomen. De werkzaamheden hebben geen effect op essentieel foerageergebied van de haas. Voor de werkzaamheden wordt geen beplanting verwijderd en worden geen nestkasten verwijderd. Het oude woonhuis wordt gesloopt buiten het broedseizoen.

5.2 Samenvatting

Tabel 3. Samenvatting resultaten nader onderzoek waarvoor een vergunning wordt aangevraagd.

Soort	Zomerverblijf	Kraamverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf	Vliegroute
Gewone dwergvleermuis	1	0	0	0	0

6 Effecten

6.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit

6.1.1 Gewone dwergvleermuis

Door de sloop van de gebouwen is 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis niet meer beschikbaar. Hiervoor zijn 10 permanente verblijven gerealiseerd bij de nieuwbouw woning binnen 50 meter van de aangetroffen verblijfplaats. Mitigatie vindt plaats conform het kennisdocument gewone dwergvleermuis 2.0 van BIJ12. De permanente voorzieningen worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt. Deze worden op dezelfde hoogte aangebracht als het waargenomen zomerverblijf. Hiernaast worden op andere hoogtes ook openingen gerealiseerd. Het aantal openingen is meer dan de 4 verblijfsmogelijkheden die staan voorgeschreven ter mitigatie. Door de nieuwe verblijfsmogelijkheden in verschillende richtingen aan te brengen wordt ingespeeld op verschillende klimatologische omstandigheden. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden voor, tijdens en na de werkzaamheden.

6.2 Effect werkzaamheden: monitoren

Van de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden en begeleid door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.

Als deskundige zal optreden:

Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult

Namens opdrachtnemer: [REDACTED]

Telefoonnummer [REDACTED]

E-mai [REDACTED]@foreestgroenconsult.nl

7 Maatregelen

Tabel 4. Overzicht maatregelen en effecten.

Soort	Vermijden gevoelige perioden	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis 1 zomerverblijf	Ongeschikt maken in de minst kwetsbare periode,	n.v.t. direct permanent mitigeren	15 augustus – 15 oktober 2026	Realiseren 10 permanente verblijven in de nieuwe woning

7.1 Gewone dwergvleermuis

7.1.1 Planning werkzaamheden

- Realiseren 10 alternatieve permanente verblijven bij de nieuwbouw woning voor 15 mei 2026. Dit wordt uitgevoerd door openingen te maken die toegang geven tot de ruimte tussen de gevelbetimmering en muur;
- Na ontvangst van de vergunning van de Omgevingswet en na 15 augustus 2026 mag worden gestart met het ongeschikt maken van het oude woonhuis en de schuur;
- Ongeschikt maken door het dichtten van openingen met een schuimband, elke 2 meter in die opening komt een exclusion flap. Individuele openingen krijgen altijd een exclusion flap;
- Controle op aanwezigheid van vleermuizen door een ecooloog minimaal 3 dagen na het ongeschikt maken;
- Afgeven natuurvrijverklaring door ecooloog bij afwezigheid van in- of uitvliegende vleermuizen;
- Na natuurvrijverklaring mag worden gestart met (sloop)werkzaamheden;
- Vastleggen bevindingen en werkzaamheden in het logboek.

7.1.2 Tijdelijke voorzieningen

Voor de gewone dwergvleermuis wordt direct permanent gemitigeerd bij de nieuwe woning. Van tijdelijke voorzieningen is geen sprake.

7.1.3 Permanent geschikt maken gevelbetimmering

De nieuwe woning heeft een holle ruimte tussen de houten gevelbekleding en de muur. Deze ruimte tussen beplating en muur betreft circa 4 cm (zie afbeelding 3). De muur is gemaakt van een brandwerend vezelcement van Swisspearl. Vleermuizen hebben voldoende grip op deze vezelcementplaten en het hout. Op de vezelcementplaten zitten houten horizontale regels van 22 cm dik. Vleermuizen kunnen deze houten regels passeren. Op deze horizontale regels zitten verticale regels van 22 cm dik. Deze zijn ook voor vleermuizen passeerbaar. Enkel de kruispunten tussen de verticale en horizontale regels zijn niet passeerbaar.

Afbeelding 3. Weergave ruimte tussen vezelcementplaat en houten gevelbetimmering. De foto is gemaakt bij een stopcontact wegens makkelijk bereik. De openingen in de gevel krijgen een andere vorm en hoogte.

Zodra vleermuizen toegang hebben tot de tussenruimte kunnen ze van de gehele ruimte tussen gevelbetimmering en vezelcementplaten gebruik maken. In de gevelbetimmering worden 10 openingen gemaakt voor vleermuizen van 2 cm hoog bij 5 cm breed. Deze worden horizontaal gerealiseerd. Het Kennisdocument schrijft een minimale hoogte van 4 meter voor. Het is niet mogelijk om bij de nieuwbouw 4 invliegopeningen boven de 4 meter hoogte te maken. De dakoverstekken hebben geen holle ruimte. Het zomerverblijf bij de schuur is op iets minder dan 4 meter hoogte waargenomen. Op de achtergevel worden 2 verblijven hoger dan 4 meter gerealiseerd, op de voor- en achtergevel 4 hoger dan 2,80 meter en op de zijgevels 4 rond de 2,60 meter (zie afbeelding 4). Om te compenseren voor de lagere hoogte worden in totaal dus 10 invliegopeningen gerealiseerd.

Hierdoor wordt voldaan aan de mitigatieopgave voor minimaal 4 verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. De locaties van de permanente voorzieningen zijn weergegeven in §7.3

7.2 Algemeen

- De nieuwe verblijven zijn zoveel mogelijk vrij van kunstlicht (zelfde als huidige situatie);
- De permanente verblijven moeten toegankelijk zijn en blijven. Geen obstakels plaatsen direct voor of nabij de nieuwe openingen.

7.3 Locaties permanente voorzieningen

■ Locatie invliegopening van 2 cm hoog x 5 cm breed (niet op schaal)

Afbeelding 4. De locaties van de permanente voorzieningen. De voorgevel is gericht op het noordoosten.

■ Locatie invliegopening van 2 cm hoog x 5 cm breed (niet op schaal)

Afbeelding 5. Weergave van een aantal invliegopening op de kopse gevels van de nieuwbouw woning.

7.4 Effectiviteit

7.4.1 Gewone dwergvleermuis

De permanente voorzieningen worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt. Door de verblijven aan te brengen op verschillende windrichtingen wordt verder ingespeeld op verschillende klimatologische omstandigheden. De vleermuizen kunnen van de gehele ruimte tussen gevelbekleding en vezelcementplaat gebruik maken. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gaan gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie van de gewone dwergvleermuis over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden.

7.5 Uitvoering maatregelen: monitoren

De permanente voorzieningen zijn verwerkt in de constructie van het gebouw waardoor de duurzaamheid gelijk gesteld kan worden op de levensduur van de toegepaste materialen. Dit is meer dan 100 jaar, even lang als de leeftijd van het gebouw.

8 Alternatieven

8.1 Alternatieve locatie

Alternatieve locaties zijn niet voorhanden. De gewone dwergvleermuis zit in de bestaande schuur en deze is niet te verplaatsen.

Het oude woonhuis is zowel technisch als energetisch verouderd. Dit woonhuis is niet geschikt voor hergebruik. Om de bouw van het nieuwe woonhuis mogelijk te maken moeten het oude woonhuis en de schuur worden gesloopt. Hierbij kan het verdwijnen van de verblijfplaats in de schuur niet worden voorkomen. Op de locatie van het woonhuis en de schuur wordt de omgeving groen ingericht.

Bij de sloop is het niet te voorkomen dat het verblijf verloren gaat.

8.2 Alternatieve inrichting en werkwijze

Bij sloop van de schuur gaat het verblijf onvermijdelijk verloren.

In de omgeving zijn tijdig voldoende alternatieve permanente voorzieningen gerealiseerd. Door eerst de woning nieuw te bouwen kan hier direct permanent worden gemitigeerd. De schuur wordt voorafgaande aan de sloop ongeschikt gemaakt. Uit voorzorg wordt ook het oude woonhuis vooraf ongeschikt gemaakt. Een alternatieve gunstigere werkwijze is niet mogelijk.

8.3 Alternatieve planning

De planning is gericht op het vermijden van de gevoelige kraamperiode van de gewone dwergvleermuis. Het najaar (15 augustus -15 oktober) is de meest gunstige periode voor het vermijden van kwetsbare periodes. Het huidige verblijf wordt ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode.

Een alternatieve gunstigere planning is niet mogelijk.

9 Gunstige staat van instandhouding

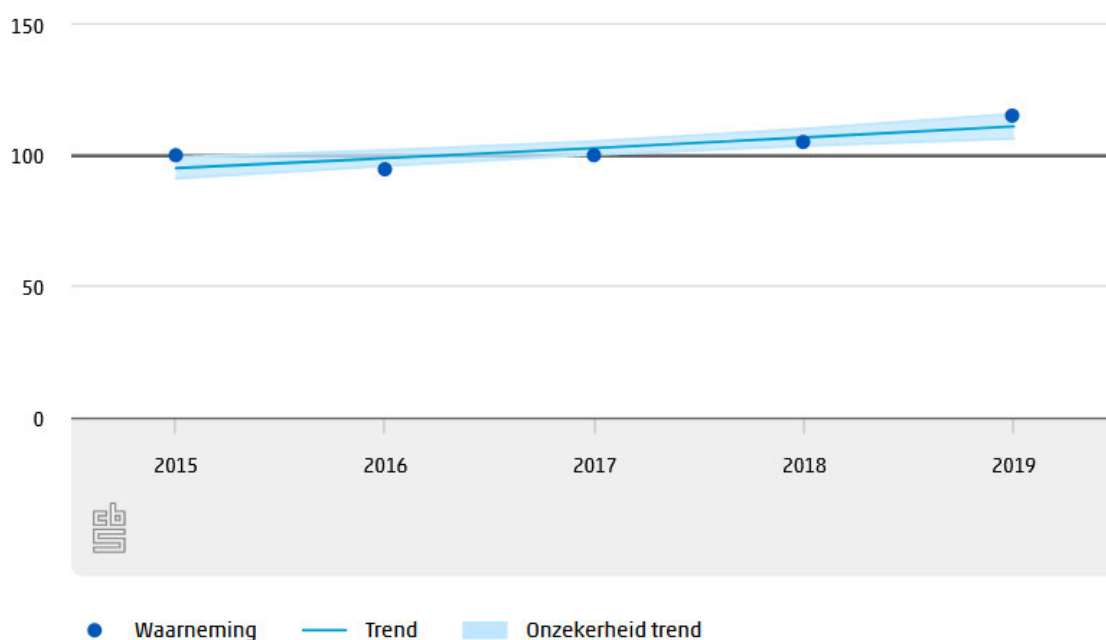
9.1 Gewone dwergvleermuis

Staat van instandhouding & trend

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis soort van Nederland (BIJ12, 2024). De gewone dwergvleermuis neemt matige toe in aantallen (CBS, Zoogdierverseniging, 2020). Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) monitort de populatieontwikkeling en concludeert dat sprake is van een lichte toename. Landelijk en in Gelderland is de staat van instandhouding als gunstig aangegeven (Arcadis, 2018 & Zoogdierverseniging, 2019) (afbeelding 6).

Gewone dwergvleermuis

(2015=100)

Bron: NEM (CBS, Zoogdierverseniging)

Afbeelding 6. Trend van de gewone dwergvleermuis in Nederland (bron: CBS & Zoogdierverseniging, 2020).

Afbeelding 7. Trend van vleermuizen in Nederland (bron: CBS & zoogdiervereniging, 2020).

Regionaal is weinig informatie beschikbaar over de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Tijdens het nader onderzoek zijn elke avond 1-3 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in het plangebied. Hiernaast is een vliegroute waargenomen langs de Broekstraat waar 30-40 gewone dwergvleermuizen gebruik van maakten.

Met de verkenner van de NDFF blijkt dat in de afgelopen 5 jaar in totaal 225 waarnemingen zijn gedaan van de gewone dwergvleermuis (kilometerhokken 200-465 en 200-460). In 2022 zijn in kilometerhok 200-460 door de zoogdiervereniging in totaal 67 waarnemingen in de Flora & Fauna verkenner geregistreerd. In 2023 zijn dit ook 67 waarnemingen. Van latere jaren zijn deze gegevens niet beschikbaar.

Gezien de aantallen waarnemingen, het kwalitatieve leefgebied in de omgeving van Klarenbeek en de mitigatie die wordt uitgevoerd, wordt de lokale staat van instandhouding als gunstig beoordeeld.

Effecten werkzaamheden op staat van instandhouding

Blijven voor de gewone dwergvleermuis voldoende verblijfplaatsen aanwezig dan zal de gunstige staat van instandhouding van de plaatselijke populatie niet in gevaar komen. Door voorafgaand aan de sloop direct permanente verblijven aan te bieden zal de gewone dwergvleermuis voldoende verblijfsmogelijkheden hebben om de plaatselijke populatie in stand te kunnen houden. Als gevolg van de sloop wordt niet verwacht dat de plaatselijke populatie van de gewone dwergvleermuis zal afnemen. De vleermuis heeft tijdig de beschikking over alternatieve verblijfplaatsen op het moment dat de gebouwen ongeschikt worden gemaakt.

9.2 Zorgvuldig handelen

Werkzaamheden vinden plaats in de meest gunstige periodes voor de gewone dwergvleermuis. De genomen maatregelen worden gecontroleerd zodat kan worden vastgesteld of de maatregelen effectief zijn. Bij het onverwacht aantreffen van (beschermde) soorten wordt direct gestopt met de werkzaamheden en contact opgenomen met de ecologisch deskundige waardoor schade wordt voorkomen.

10 Literatuur

Kennisdocumenten

- BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-2.0;

Websites

- www.gelderland.nl
- www.kadastralekaarten.nl
- www.swisspearl.com/nl-nl/producten/bouwplaten/bouw-productzoeker/windstopper-extreme
- www.zoogdiervereniging.nl

Voorgaand onderzoek

- Quicksan beschermde soorten OW, Broekstraat 27 te Klarenbeek, 24 september 2024, Natuurinclusief B.V (Bijlage 2);
- Nader onderzoek gierzwaluw, huismus, steenmarter en vleermuizen Broekstraat 27 Klarenbeek, Foreest Groen Consult BV, 10 november 2025 (Bijlage 3).

Overig

- Arcadis, 16 mei 2018. De staat van instandhouding – Factsheets voor 25 soorten in Gelderland;
- Brochure_vleermuisvriendelijk_bouwen, landschapsbeheer flevoland;
- CBS & Zoogdiervereniging (2020). “Vervijfvoudiging vleermuizen sinds 1986”. Geraadpleegd via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/53/vervijfvoudiging-vleermuizen-sinds-1986>;
- H. Limpens, K. Mostert & W. Bongers (1997). “Atlas van de Nederlandse Vleermuizen”, KNNV;
- Mitigatiecatalogus_gebouwbewonende_soorten_Centrum_Veilig_Wonen. Notitie na-isoleren vleermuisvriendelijk bouwen, zoogdiervereniging.
- Nationale Databank Flora en Fauna. Waarnemingen NDFF. Geraadpleegd op 28-01-2026, van <https://ndff.nl/citation/ea72ca96-56a6-4f7a-a99b-84f5bfca981d>
- Norren, van E. (red.), 2019. Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09. Zoogdiervereniging, Nijmegen;

11 Plan van aanpak in het kort

11.1 Voor ontvangst van de vergunning

- Realisatie van 10 permanente verblijven voor de gewone dwergvleermuis door het maken van invliegopeningen in de nieuwe woning.

11.2 Ongeschikt maken

Ongeschikt maken van de gebouwen voor de gewone dwergvleermuis na ontvangst van de vergunning:

- Ongeschikt maken van de gebouwen in de periode: 15 augustus – 15 oktober 2026 bij een temperatuur boven de 10 °C (rond zonsondergang), droog weer (maximaal miezer) en weinig wind (< 5 Bft);
- Het ongeschikt maken van het oude woonhuis en de schuur door de openingen te vullen met schuimband. Minimaal elke 2 meter komt één exclusion flap, individuele openingen krijgen altijd een exclusion flap;
- Controle door ecooloog op effectiviteit van het ongeschikt maken, minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken;
- Indien geen in- of uitvliegende vleermuizen worden aangetroffen geeft de ecooloog een natuurvrijverklaring af;
- Na de natuurvrijverklaring mag worden gestart met de sloopwerkzaamheden.

11.3 Algemeen

- Geen verlichting bij en bescherming van de nieuwe permanente verblijven;
- Invliegopeningen van de gemitigeerde permanente verblijven niet afsluiten;
- De werkzaamheden moeten worden begeleid door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis;
- Bevindingen bijhouden in een logboek.

■

12 Werk protocol

De wijze van werken staat weergegeven in de vorige hoofdstukken. In dit hoofdstuk zijn de werkzaamheden per periode weergegeven. Alle werkzaamheden worden vastgelegd in een logboek. Onderstaande tabel is dezelfde als tabel 1.

Fase	Start zonder vergunning?	Datum	Onderdeel
Realiseren permanente verblijven	Ja	Voor 15 mei 2026	Realisatie 10 permanente verblijven bij de nieuwe woning voor de gewone dwergvleermuis
Ongeschikt maken	Nee	15 augustus – 15 oktober 2026	Ongeschikt maken oude woonhuis en schuur
		Na ongeschikt maken	Start sloop

13 Begeleiding en communicatie

Opdrachtgever

Namens opdrachtgever: [REDACTED]

Telefoonnummer: [REDACTED]

Opdrachtnemer

Opdrachtnemer: Geldersche woningbouw

Namens opdrachtnemer: [REDACTED]

Tel.: [REDACTED]

E-mail [REDACTED]

Uitvoerder: [REDACTED]

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mail: [REDACTED]

Deskundige flora en fauna

Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult

Namens opdrachtnemer: [REDACTED]

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mail [REDACTED]@foreestgroenconsult.nl

Controle en deskundigheid

Foreest Groen Consult is beschikbaar voor advies en ondersteuning over de natuurwetgeving

Contactpersoon is: [REDACTED]

14 Advies

14.1 Intrinsieke waarde

Alle levende dieren hebben een intrinsieke waarde. Worden dieren bij de sloop aangetroffen dan moeten deze dieren in veiligheid worden gebracht of de kans krijgen zichzelf in veiligheid te brengen. Het moedwillig doden van dieren is niet toegestaan.

Ontstaan onverwachte situaties met (strikt) beschermde soorten dan zal direct contact gezocht worden met een ter zake zijnde deskundige om naar een oplossing te zoeken.

14.2 Invloed weer

Afhankelijk van het temperatuurverloop in het voorjaar en najaar kunnen de veilige perioden voor vleermuizen vervroegen of vertragen. Hierdoor kunnen projecten mogelijk eerder of later starten. De nachttemperatuur aan het begin van de avond dient rond de 10 °C te liggen. De vleermuizen moeten actief zijn om te kunnen reageren op veranderingen in de verblijven.

14.3 Broedvogels

Alle vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Tijdens het nader onderzoek zijn meerdere broedvogels waargenomen. Indien beplanting verwijderd moet worden wordt geadviseerd om tijdig voldoende maatregelen te nemen om het bouwen van nesten tegen te gaan. Verhang tijdig eventuele nestkasten. Verwijder tijdig gevelgroen dat in de weg zit. Hang schriklinten, FireFly bakenkaarten of netten op locaties die risico's vormen.

Bijlage 1 Artikel 4.144 Besluit bouwwerken leefomgeving

Besluit	bouwwerken	leefomgeving
Geraadpleegd	op	16-01-2024.
Geldend van 01-01-2024 t/m heden		

Artikel 4.144. (openingen)

1. Een uitwendige scheidingsconstructie heeft geen openingen die breder zijn dan 0,01 m. Dit is niet van toepassing op een afsluitbare opening en een uitmonding van:
 - a. een afvoervoorziening voor luchtverversing;
 - b. een afvoervoorziening voor rookgas; en
 - c. een ont- en beluchting van een afvoervoorziening voor huishoudelijk afvalwater en hemelwater.
2. In afwijking van het eerste lid is een grotere opening toegestaan voor een nest of een vaste rust- of verblijfplaats voor op grond van afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving beschermde diersoorten.
3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een inwendige scheidingsconstructie die de scheiding vormt met een gebruiksfunctie waarop het eerste lid niet van toepassing is.

Bijlage 2: Quicksan natuuronderzoek

Quicksan beschermde soorten Ow

Broekstraat 27 te Klarenbeek

NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

Quicksan beschermde soorten Ow

Broekstraat 27 te Klarenbeek

In opdracht van	 Broekstraat 27 673 Klarenbeek
Contactpersoon	
Telefoon	
E-mail	
Datum	24 september 2024
Rapportagenummer	NIRP20240209
Hoofdkantoor	NatuurInclusief B.V. natuurinclusief.nl www.natuurinclusief.nl
Opsteller	
Telefoon	
E-mail	@natuurinclusief.nl
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	
Paraaf	

Natuurinclusief B.V. is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurinclusief B.V.; opdrachtgever vrijwaart Natuurinclusief B.V. voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/ of openbaar worden gemaakt d.m.v. fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Natuurinclusief B.V., noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
2 Onderzoeksgebied	6
2.1 Beschrijving onderzoeksgebied	6
2.2 Geplande ingreep	7
3 Onderzoeksmethode	9
3.1 Bureaustudie	9
3.2 Veldonderzoek	9
4 Resultaten flora en fauna	10
4.1 Planten	10
4.2 Vleermuizen	11
4.3 Vogels (excl. vogels met jaarrond beschermde nesten)	19
4.4 Vogels met jaarrond beschermde nesten	20
4.5 Categorie 2 vogelsoorten	24
4.6 Amfibieën	25
4.7 Reptielen	26
4.8 Vissen	27
4.9 Insecten en overige ongewervelden	28
4.10 Toetsing zorgplichten Omgevingswet	30
5 Conclusies + aanbevelingen	32
5.1 Conclusies	32
5.2 Aanbevelingen	34
Literatuur	35
Bijlage 1 Wetgeving	36

Samenvatting

_____ zijn voornemens om nieuwbouw en sloop uit te voeren op hun terrein aan de Broekstraat 27 te Klarenbeek.

De Omgevingswet (Ow) verplicht om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen geen beschermde Natura 2000-gebieden, aanwezige beschermde plant- of diersoorten of houtopstanden aantasten. Aangezien het op voorhand zeker is dat er geen kans is op mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden vanwege de geringe effecten door de voorgenomen ingreep en er geen NNN in de omgeving aanwezig is en er geen houtopstanden vanaf 10 are of bomenrijen vanaf 21 bomen of meer geheel of gedeeltelijk wordt geveld, is er alleen een quickscan nodig naar de aanwezigheid van beschermde soorten in de invloedssfeer van het voorgenomen project. Natuurinclusief B.V. heeft van _____ dan ook opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan beschermde soorten. Op 4 september 2024 heeft het veldbezoek plaatsgevonden.

Beschermde planten, ongewervelden en vissen worden niet verwacht in het projectgebied. Door de aanwezigheid van openingen in de verschillende te amoveren gebouwen is aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen noodzakelijk. Ook kan de aanwezigheid van foerageergebied van vleermuizen niet worden uitgesloten. Deze bomen worden echter niet aangetast tijdens de ingreep. Daarnaast is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar huismus, gierzwaluw, steenmarter en hazelworm.

Wanneer er toch veranderingen worden aangebracht aan de omliggende groenstructuren en bomen is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar boombewonende vleermuizen, grote vos, grote weerschijnvlinder, havik, sperwer en steenuil.

Wanneer na aanvullend onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen of andere beschermde natuurwaarden van de beschermde soorten aanwezig zijn en schadelijke handelingen genoemd in de Omgevingswet niet voorkomen kunnen worden, is het aanvragen van een omgevingsvergunning via het DSO bij provincie Gelderland noodzakelijk. Het is mogelijk dat er mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schadelijke handelingen te voorkomen of effecten te beperken of ongedaan te maken.

1 Inleiding

_____ zijn voornemens om nieuwbouw en sloop uit te voeren op hun terrein aan de Broekstraat 27 te Klarenbeek. Deze werkzaamheden bestaan uit het aanleggen van een nieuwe woning het amoveren van de bestaande woning. Daarnaast wordt er een overkapping en schuur geamoveerd en weer teruggeplaatst.

De Omgevingswet (Ow) verplicht om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen geen beschermde Natura 2000-gebieden, aanwezige beschermde plant- of diersoorten of houtopstanden aantasten (zie bijlage 1). Aangezien er op voorhand zeker is dat er geen kans is op mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden vanwege de geringe effecten door de voorgenomen ingreep en er geen houtopstanden vanaf 10 are of bomenrijen vanaf 21 bomen of meer geheel of gedeeltelijk wordt geveld, is er alleen een quickscan nodig naar de aanwezigheid van beschermde soorten in de invloedsfeer van het voorgenomen project. Het voorliggende rapport is een uitwerking van de resultaten van de quickscan. Een quickscan is een onderzoek waarbij onderzocht wordt of in de invloedsfeer van de voorgenomen ingrepen projectgebied beschermde planten- of diersoorten worden verwacht die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de geplande activiteiten. Wanneer beschermde soorten verwacht worden maar er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om het voorkomen uit te sluiten, is het noodzakelijk dat aanvullend onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Voorliggende rapportage betreft een overzicht met de resultaten van de quickscan en een aanbeveling voor vervolgstappen.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt omschreven hoe het projectgebied eruitziet, hoe deze momenteel gebruikt wordt en wat de geplande ingreep inhoudt. Hoofdstuk 3 bespreekt de onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de mogelijke effecten op beschermde soorten in de invloedsfeer van het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt afgesloten met de conclusie en eventuele vervolgstappen die moeten worden genomen.

2 Onderzoeksgebied

2.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het projectgebied is gelegen aan de Broekstraat, gemeente Voorst in de provincie Gelderland. Het projectgebied omvat de woning en bijbehorende tuin. De tuin bestaat onder andere uit een boomgaard, enkele kapschuren en een rij knotwilgen. Daarnaast staat er een stenen garage en een houten schuur. Het middelpunt van het projectgebied bevat de coördinaten N201322,6, E 465631,7 (atlasblok 33-25 kilometerhok 201-465). De grootte van het onderzoeksgebied is ruimer dan enkel het projectgebied, vanwege de mogelijke externe effecten op de omgeving tijdens de voorgenomen ingreep in de aanleg- en/of gebruiksfase. De grootte is bepaald aan de hand van de beschrijving van de voorgenomen activiteiten en het bronnenonderzoek (zie Hoofdstuk 3 en 4). In figuur 1 is het onderzoeksgebied op een topografische kaart weergegeven. In figuur 2 is een impressie van het projectgebied en het onderzoeksgebied weergegeven.

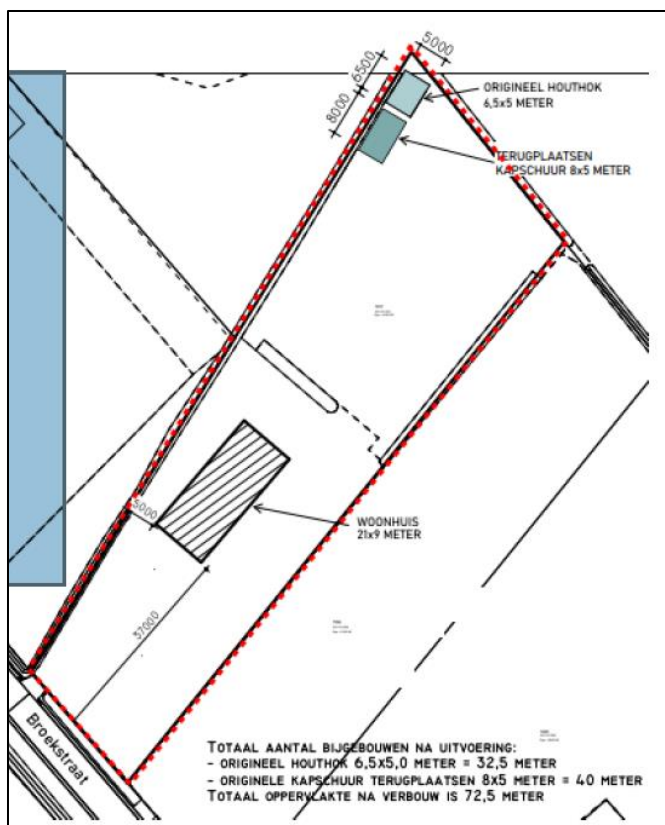
Figuur 1 Begrenzing onderzoeksgebied

Figuur 2 Impressie projectgebied en onderzoeksgebied

2.2 Geplande ingreep

zijn voornemens om nieuwbouw en amovatie uit te voeren op hun perceel aan de broekstraat 27, te Klarenbeek. Deze werkzaamheden bestaan concreet uit de nieuwbouw van een woonhuis en overkapping en het amoveren van de bestaande woning en stenen garage (zie Figuur 3 & 4). De amovatie van de bestaande woning en stenen garage vindt plaats na de nieuwbouw van de nieuwe woning. Daarnaast wordt er beplanting aangelegd als onderdeel van een beplantingsplan en wordt er een kapschuur verplaatst. De aanwezige beplanting wordt niet aangetast tijdens de werkzaamheden. De werkzaamheden staan gepland voor 2025.

Figuur 3 Kaart van de toekomstige bebouwing. Bron: [REDACTED]

Figuur 4 Impressie van de nieuwe woning. Bron: [REDACTED]

3 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een bureaustudie en een eenmalig veldbezoek. Op deze wijze wordt inzicht verkregen omtrent de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij het onderzoeksgebied. Een quickscan is een toets van de ecologische potenties van het onderzoeksgebied aan de hand van bestaande gegevens en het verkregen inzicht ten tijde van het veldbezoek. Er worden in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Uit de quickscan moet blijken of aanvullend soortonderzoek noodzakelijk is.

3.1 Bureaustudie

Bij de bureaustudie is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsgegevens. Aan de hand van verspreidingsatlassen en verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) wordt er nagegaan of er beschermde flora en fauna voorkomen in of nabij het projectgebied. Echter, het is vaak niet mogelijk de exacte locatie of datering van deze gegeven te achterhalen. De verspreidingsgegevens zijn veelal weergegeven in kilometerhokken (1x1 km) of in atlasblokken (5x5 km), de waarnemingen hebben dan ook meer betrekking op de regio en niet zo zeer op het projectgebied. De gegevens uit de verspreidingsatlassen geven vaak dan ook alleen een indicatie of de soort in de omgeving voorkomt. Voor de bureaustudie wordt gebruikgemaakt van gegevens van de afgelopen tien jaar.

De volgende atlasblokken zijn gebruikt:

- 33-34
- 33-35
- 33-36
- 33-24
- 33-25
- 33-26
- 33-14
- 33-15
- 33-16

3.2 Veldonderzoek

Naast de bureaustudie heeft er een veldbezoek plaatsgevonden. Het veldbezoek is uitgevoerd op 4 september 2024 door [REDACTED], beiden adviseur Ecologie bij NatuurInclusief B.V. De weersomstandigheden waren hierbij ca. 20° C, bewolkt, droog en windkracht 2 Bft.

Gedurende het veldbezoek is het projectgebied en de directe omgeving beoordeeld op de ecologische potentie. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikte habitats en de daarbij verwachte soorten en/of soortgroepen. Aan de hand van de beschrijving van de geplande ingreep en de resultaten van de bureaustudie is de omvang van het onderzoeksgebied bepaald. Indien beschermde of bijzondere soorten zijn waargenomen, zijn deze genoteerd en, indien mogelijk, vastgelegd.

4 Resultaten flora en fauna

4.1 Planten

Bureauonderzoek

Uit de verspreidingsgegevens van de bureaustudie blijkt dat er in de omgeving van het projectgebied verschillende soorten beschermde planten zijn aangetroffen. De soorten die in de omgeving voorkomen zijn: Dreps, drijvende waterweegbree, groot spiegclklokje, kartuizer anjer, knolspirea, muurbloem, smalle raai, stijve wolfsmelk en wilde ridderspoor.

Veldbezoek

Dreps

Dreps groeit op zonnige, open plaatsen op matig droge, vrij kalkarme, matig voedselrijke, lichte grond (löss, leem en zavel). Dreps komt voor op akkers (wintergraanakkers en speltakkers), soms langs spoorwegen (spoorwegterreinen), braakliggende grond, wegranden (open plekken in bermen van grote verkeerswegen), ruigten, ruderaal (verstoord) plaatsen en sportterreinen. De soort komt ook voor als tuinplant. Waarnemingen van dreps bevinden zich 6,5 km van het projectgebied af. Door deze afstand wordt natuurlijke verspreiding niet verwacht in het projectgebied. Aanwezigheid van groeiplaatsen van dreps kunnen dan ook worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Drijvende waterweegbree

Drijvende waterweegbree is een plant van helder, voedselarm tot matig voedselrijk (fosfaatarm), zwak zuur water. Drijvende waterweegbree komt voor in laaglandbeken, vennen, kanalen en poelen. Het is een vrij zeldzame soort met een uitgebreide verspreiding in de hoge delen van Nederland. Het bolwerk ligt in Noord-Brabant. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Groeiplaatsen van drijvende waterweegbree kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Groot spiegclklokje

Groot spiegclklokje staat op open, zonnige, vochtige, stikstofarme, matig voedselrijke bodems (zowel op zand, zavel, leem, lichte klei als löss en mergel). Ze groeit op zandige stroomruggen in rivierdalen, op open plekken van dijken en bermen, in graanakkers, op stoppelvelden en braakliggende terreinen. Ook wordt groot spiegclklokje adventief gevonden nabij graansilo's en op haven- en spoorwegterreinen en verder is de soort in gebruik als tuinplant. Waarnemingen van groot spiegclklokje bevinden zich op ongeveer 7 km van het projectgebied waardoor natuurlijke verspreiding niet verwacht wordt. Groeiplaatsen van groot spiegclklokje kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Kartuizer anjer

Kartuizer anjer wordt bij uitstek aangetroffen in (schrale) kalkgraslanden. De soort heeft voedselarme en droge grond nodig. Ook wordt de soort wel aangetroffen in warme, droge bermen en rotsachtige plekken. De individuen in de omgeving zijn ingezaaid. Omdat deze niet van nature in het wild voorkomend zijn, vallen zij niet onder de bescherming van de Omgevingswet. Daarnaast bevinden waarnemingen van kartuizer anjer op zo'n afstand van het projectgebied dat natuurlijke verspreiding niet verwacht wordt. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Knolspirea

Knolspirea groeit op zonnige plaatsen op vrij droge, matig voedselarme tot matig voedselrijke, niet bemeste, neutrale, vaak kalkhoudende grond (leem, löss en mergel). De soort komt voor in grasland (kalkgrasland), bermen en bosranden. In de omgeving is de soort waargenomen in het Worplantsoen in Deventer. Gezien de afstand (10 km) tussen de waarneming en het projectgebied, wordt natuurlijke verspreiding van knolspirea niet verwacht in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Muurbloem

Muurbloem groeit alleen op oude, verweerde muren van kerken, ruïnes, stadsmuren en forten die met zachte kalkspecie zijn gevoegd. Zij staat bovenop muren of uitspringende randen, in scheuren en nissen, op min of meer scheefstaande muurdelen of aan de voet van muren. Muurbloem is een zeer zeldzame soort waarvan de weinige resterende groeiplaatsen in Nederland exact bekend zijn. Waarnemingen van de muurbloem zijn bekend uit Deventer. Gezien de afwezigheid van oude, verweerde muren met kalkspecie kan de muurbloem in het projectgebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Smalle raai

Smalle raai groeit op zonnige, warme, open plaatsen (pioniervegetatie) op droge, matig voedselrijke, stikstofrijke, kalkrijke en verstoorde grond (grind, zand, leem en mergel). De soort komt voor op (graan)akkers, langs spoorwegen, puinhellingen, grindafzettingen langs de Maas, afgravingen en dijken. In de omgeving is de soort waargenomen langs de spoorweg tussen Apeldoorn en Zutphen. Gezien het ontbreken van dergelijke zonnige, warme, open plaatsen kunnen groeiplaatsen van smalle raai in het projectgebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Stijve wolfsmelk

Stijve wolfsmelk groeit op open, zonnige tot licht beschaduwde, vochtige, stikstofrijke, matig voedselrijke, weinig of niet bemeste klei-, en mergelbodems, vaak op stenige plaatsen. De soort komt voor in akkers, langs boszomen, op kapvlakten, op slootkanten en dijken, bij heggen en in bermen. De soort is in de omgeving waargenomen aan de N344 Rijksweg bij Twello. Gezien de grote afstand (ongeveer 7 km) tussen waarnemingen van stijve wolfsmelk en het projectgebied, wordt natuurlijke verspreiding van stijve wolfsmelk niet verwacht in het projectgebied. Groeiplaatsen van stijve wolfsmelk kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Wilde ridderspoor

Wilde ridderspoor is te vinden op matig voedselrijke kalkhoudende zandige klei in wintergraanakkers en op ruderaal omgewerkte terreinen op kalkgrond. De soort is adventief op plekken waar graan wordt overgeslagen en komt voor op stroomruggen. In de omgeving van het projectgebied is één waarneming van wilde ridderspoor. Dit betreft een ingezaaide exemplaar. Ingezaaide planten zijn niet beschermd in de Omgevingswet. Aanvullend onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar beschermde planten is niet noodzakelijk.

4.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd door de Omgevingswet. Hierdoor zijn alle vleermuizen beschermd tegen het verstoren, verwonden en doden van individuen, beschadigen en vernielen van hun vaste rust- en verblijfplaatsen en de daarbij behorende essentiële foerageergebieden en vliegroutes.

Bureaustudie

Een groot aantal van de 17 in Nederland voorkomende soorten vleermuizen kunnen worden aangetroffen in provincie Gelderland. Een aantal daarvan zijn zeldzaam of stellen zeer specifieke eisen aan hun verblijfplaatsen. Op basis van de landelijke verspreiding kunnen onder andere de volgende soorten verwacht worden in en rond het projectgebied: laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ingekorven vleermuis, tweekleurige vleermuis, meervleermuis, watervleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Veldbezoek

Verblijfplaatsen gebouwen

In de bestaande woning en in de stenen garage aan de Broekstraat 27 zijn openingen te vinden die mogelijk toegang kunnen verlenen tot verblijfplaatsen. Dit kan bijvoorbeeld via de nokpan en diverse andere openingen in het gebouw (zie Figuren 5, 6 en 7).

Figuur 5 Mogelijke toegang (rode cirkel) tot verblijfplaatsen gebouwbewonende vleermuizen via de nokpan

Figuur 6 Mogelijke toegang tot verblijfplaatsen in de stenen garage

Figuur 7 Toegangsmogelijkheid zolder schuur

Verblijfplaatsen bomen

In het projectgebied zijn holle bomen aanwezig (zie Figuur 8). De werkzaamheden betreffen uitsluitend de nieuwbouw van een woning en het amoveren van de bestaande woning en stenen grage. De aanwezige bomen zullen niet gekapt worden. Aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten is alleen noodzakelijk als holle bomen tijdens de ingreep worden aangetast.

Figuur 8 Boomholte in projectgebied

Vleermuisverblijfplaatsen

Vleermuizen zijn niet in staat om zelf een verblijfplaats te creëren en zijn dan ook volledig afhankelijk van bestaande ruimtes in onder andere bomen en/of gebouwen. In bomen verblijven ze vaak in holtes of achter loszittend schors en in gebouwen in de spouw, onder de dakpannen, achter gevelbetimmering of op zolders. Waar ze verblijven is afhankelijk van de soort. Er is een onderscheid te maken tussen boombewonende (bijv. rosse vleermuis en watervleermuis) en gebouwbewonende vleermuizen (bijv. gewone dwergvleermuis en laatvlieger), echter zijn er ook soorten die van beide gebruik maken (bijv. gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis).

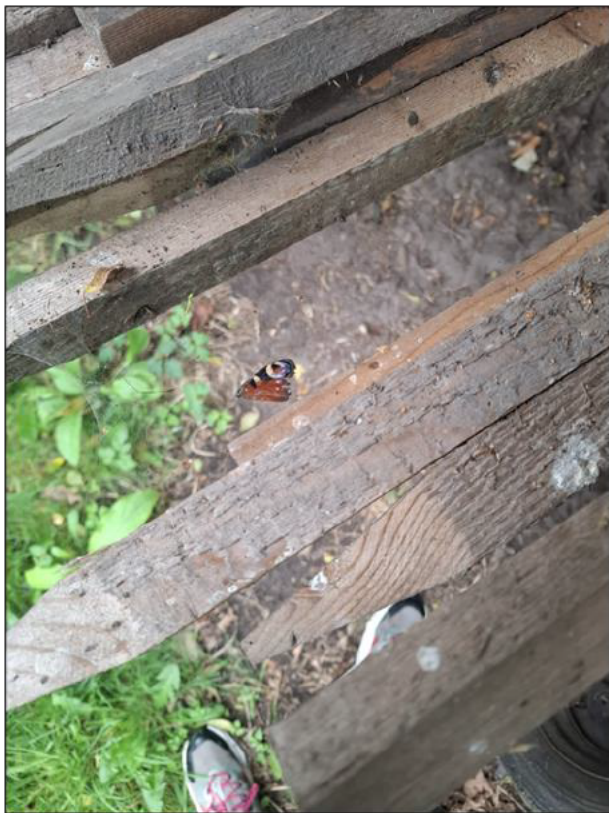
Gedurende het jaar maken ze gebruik van verschillende verblijfplaatsen met verschillende functies:

- Kraamverblijfplaats
- Zomerverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats

Niet alleen hebben de verschillende verblijfplaatsen verschillende functies, ze hebben ook verschillende eisen. In kraamverblijfplaatsen brengen vrouwtjes, vaak in grote kolonies, hun jongen groot. Belangrijk is dat het klimaat hier constant is en de temperatuur niet te laag daalt wanneer de vrouwtjes 's nachts op jacht gaan naar voedsel. Ook in de winterverblijfplaatsen, waar de vleermuizen in lethargie gaan, is het belangrijk dat het klimaat constant blijft en de temperatuur niet te ver onder het vriespunt daalt. Daarnaast kijken ze ook naar de ligging van de verblijfplaatsen, de afstand tot hun foerageergebied en bijvoorbeeld voor mannetjes in het paarseizoen of het langs een vliegroute van vrouwtjes ligt.

Foerageergebied/ vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige structuren in het landschap om zich tussen te verplaatsen en te foerageren, zoals houtsingels en watergangen. In en om het projectgebied zijn dergelijke structuren aanwezig. Daarnaast zijn de kapschuren mogelijk essentieel foerageergebied voor grootoorvleermuis, vanwege de aanwezigheid van prooiresten (zie Figuur 9).

Figuur 9 Prooiresten (afgebeten vleugel dagpauwoog) grootoorvleermuis

Conclusie

Door de aanwezigheid van verschillende openingen aan de buitenkant van de woning en schuur, aanwezigheid van prooiresten en lijnvormige structuren dient aanvullend onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen plaats te vinden om te beoordelen of vaste verblijf- of rustplaatsen en essentieel foerageergebied van aanwezig zijn binnen de invloedsfeer van de sloop van de bestaande woning en stenen garage.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Verschiede beschermde grondgebonden zoogdieren, zoals de egel, zijn in de Provincie Gelderland vrijgesteld. Hiervoor geldt echter wel de zorgplicht. Gebaseerd op waarnemingen in de NDFF kunnen verschillende beschermde, grondgebonden zoogdieren worden verwacht in en rondom het projectgebied, namelijk: Bever, boommarter, bunzing, damhert, das, edelhert, eekhoorn, hermelijn, steenmarter, waterspitsmuis, wezel, wild zwijn, woelrat en wolf.

Veldbezoek

Bever

Bever is bij uitstek gebonden aan het overgangsgebied tussen land en wateren zoals rivieren, meren, beken en moerassen. Van belang hierbij is dat in het territorium veel bomen of grote struiken langs de kant van het water staan, deze worden gebruikt als voedselbron en bouw materiaal voor burchten en dammen, zachtere boomsoorten zoals wilg en populier zijn hierbij favoriet. De wateren waar ze in leven moeten een minimale diepte van 50 cm hebben maar bij voorkeur tot ongeveer 100 cm, of deze stormend of stilstaand zijn is niet relevant. Afhankelijk van de voedsel beschikbaarheid kan het territorium van bevers 100 meter tot enkele kilometers watterand zijn. Na de paartijd in januari en februari word een nest van twee tot vier jongen geworpen in de periode tussen april en juli. Na 2-3 jaar zijn de jongen volwassen en zullen ze een eigen territorium gaan vestigen. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Verblijfplaatsen en leefgebied van de bever kunnen daarom dus worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Boommarter

Boommarter heeft een grote voorkeur voor een beboste omgeving, maar is op steeds meer typen locaties te vinden, al blijft bos het biotoop bij uitstek voor boommarters. De soort maakt de nesten bij uitstek in boomholtes, maar voor rustplaatsen worden ook wel oude hopen van bijvoorbeeld konijnen, dassen en vossen gebruikt en soms zelfs in bebouwing in bos(randen). Eind maart tot eind april worden de jongen geboren en gaan na 5 weken voor het eerst uit het nest met de moeder, vanaf september zijn de jongen zelfstandig. In het projectgebied zijn holle bomen aanwezig maar deze worden niet aangetast tijdens de ingreep. Bovendien bevindt het projectgebied zich in intensief agrarisch landschap. Verblijfplaatsen van boommarter kunnen dan ook worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Bunzing, hermelijn en wezel

Bunzing, hermelijn en wezel zijn soorten die gebruik maken van bosschages, dichte ruigtes en randen langs lijnvormige elementen om zich, omringd door dekking, door het landschap te verplaatsen. Deze soorten gebruiken eveneens hopen van andere dieren zoals muizen en konijnen als verblijfplaats. (Half)open landschappen met voldoende schuilgelegenheid, in de vorm van struweel en takkenhopen, en prooiaanbod, onder andere kleine zoogdieren en vogels, is van belang. In en langs de randen van het projectgebied zijn dergelijke structuren in de vorm van hagen aanwezig. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van bunzing, wezel en hermelijn kunnen dan ook niet in het projectgebied worden uitgesloten. Sinds het verschijnen van het nieuwe kennisdocument Kleine Marterachtigen (Bij12, 2024h) is er de mogelijkheid om direct vergunning voor kleine marters aan te vragen met bijbehorende maatregelen (dus zonder aanvullend onderzoek) omdat dit een lastig te onderzoeken soortgroep (afwezigheid is moeilijk aan te tonen) betreft. Anders is aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen (om de aan-/afwezigheid vast te stellen) noodzakelijk met oog op de ingreep.

Damhert

Damhert komt met name voor in lichte loofbossen en gemengde bossen. De soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. De aanwezigheid van voldoende gras is belangrijk; damhert komt dan ook voor in randzones bij open plekken, graslanden en akkerranden en in parkachtige bosgebieden. Verspreid over Nederland komt de soort in vrijwel elke provincie in meerdere groepjes in de vrije natuur voor. Grote populaties zijn te vinden in het duingebied van Kennemerland, Schouwen-Duiveland en de Veluwe. Kleinere populaties komen voor in Walcheren, het Horsterwold en op de Utrechtse Heuvelrug. In de omgeving van het projectgebied is één waarneming bekend. In het projectgebied is geen grootschalig bosgebied met overgang naar open gebieden aanwezig. Daarom kan leefgebied van damhert worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Das

Dassen graven zeer uitgebreide holenstelsels (burchten) in onder andere bosranden, houtwallen, brede heggen in de buurt van gras- en akkerlanden en drinkwater. Deze burchten zijn goed zichtbaar en kan over de vele generaties dat ze gebruikt worden vele tientallen vierkanten meters beslaan. Dassen staan erom bekend dat ze 's nachts tot wel vier kilometer van hun burcht kunnen lopen om te foerageren. Foerageergebieden bestaan vaak uit weilanden en open gebieden waar ze regenwormen eten. In het plangebied zijn geen burchten aanwezig maar is mogelijk wel geschikt als foerageergebied. Echter bevindt het projectgebied zich in intensief agrarisch gebied. Verblijfplaatsen en foerageergebied van das kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

Edelhert

Edelhert komt in Nederland alleen nog voor op de Veluwe, de Oostvaardersplassen en binnen een raster in het Weerterbos. De soort leefde van oorsprong in open bossen maar is aangepast aan allerlei biotopen, van drogere loofbossen en heidevelden tot vochtige milieus als vennen en moerassen, maar ook in hoogland en berggebieden tot boven de boomgrens. Edelherten lijken een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen met oobossen. In de winter moet er gras binnen bereik zijn en ook de aanwezigheid van (drink)water is belangrijk. De grootte van het leefgebied van een edelhert hangt af van de kwaliteit van het gebied en het seizoen. In cultuurbossen is het 200-400 hectare groot, maar in bergachtige gebieden kan het tot wel 2400 hectare groot zijn. Het projectgebied bevindt zich in agrarisch landschap waarin er geen grootschalig bosgebied aanwezig is. Leefgebied van edelhert kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Eekhoorn

Eekhoorn komt met name voor in naaldbos, loofbos en gemend bos, maar wordt ook vaak aangetroffen in parken en tuinen mits er voldoende voedsel (bijvoorbeeld hazelnoten en dennenappels) en schuilgelegenheid aanwezig is. Daarom hebben eekhoorns een sterke voorkeur voor oudere bomen (>20 jaar bij naaldbomen en >40 bij loofbomen) die meer voedsel produceren en een grotere variatie aan nestgelegenheid bieden. Nesten worden gebouwd op minstens 5 meter hoogte, hier kunnen boomholtes voor gebruikt worden of ze bouwen zelf bolvormige nesten in de boom. Eekhoorn maakt gebruik van meerdere nesten maar heeft één hoofdnest die het beste onderhouden wordt en 30 tot 50 cm groot kan zijn, bij vrouwtjes doet deze ook dienst als kraamnest. Eekhoorn is in het projectgebied niet uit sluiten door de aanwezigheid van holle bomen en nabijgelegen bosplantsoen. De werkzaamheden betreffen uitsluitend nieuwbouw en sloop van bebouwing. Aanvullend onderzoek is alleen noodzakelijk als het nabijgelegen bosplantsoen en holle bomen in het projectgebied worden aangetast tijdens de werkzaamheden.

Steenmarter

Steenmarter heeft een voorkeur voor rotsige hellingen en gebouwen als verblijfplaats en gebieden met heggen, bosjes, greppels en geriefhoutbosjes. Ze worden veelal aangetroffen op zolders, in kruipruimtes of verlaten gebouwen. De soort heeft slechts een opening van 5 a 6 cm groot nodig om een verblijfplaats binnen te komen. Echter is de soort zeer opportunistisch en gebruikt ook takkenhopen, dicht struweel of sporadisch zelfs boomholtes als verblijfplaats. Steenmarter laat uitwerpselen achter rondom zijn verblijfplaats in latrines, daarnaast hebben ze een sterke geur welke rond de verblijfplaats hangt. De soort staat erom bekend dat ze in het territorium tientallen schuilplaatsen heeft. Vanwege de aanwezigheid van heggen en bosschages in het projectgebied kan aanwezigheid van steenmarter niet worden uitgesloten. Daarnaast kan steenmarter in de te slopen bebouwing zitten. Aantasting van verblijfplaatsen kan dan ook niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is dan ook noodzakelijk.

Waterspitsmuis

Waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. De waterspitsmuis wordt steeds vaker ook in stedelijk gebied aangetroffen. Het leefgebied van de waterspitsmuis is langgerekt en loopt evenwijdig aan een oever. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Leefgebied en verblijfplaatsen van waterspitsmuis kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Wild zwijn

Wild zwijn komt voor op de Veluwe, in Limburg, in Oost-Brabant en rond Nijmegen. De soort komt voor in zowel droge als natte voedselrijke bossen, zowel loofbossen als gemengde bossen, maar heeft een voorkeur voor eiken- en beukenbossen. Deze soort heeft in zijn habitat de eis dat er natte of moerassige plaatsen aanwezig zijn. Het plangebied bevindt zich in intensief agrarisch gebied en er zijn geen grootschalige bossen aanwezig. Aanwezigheid van leefgebied en verblijfplaatsen van wild zwijn kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Woelrat

Woelrat komt voor in de buurt van schoon, stilstaand zoet water, zoals beken, rivieren, sloten, greppels en meren. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met een gelijkmatige waterstand met steile oevers die begroeid zijn en die meerdere vegetatielagen hebben. De woelrat graaft schuin vanaf de waterkant een gangenstelsel in de oever. In dit gangenstelsel liggen voorraadkamers en nestkamers. Soms maken woelratten een bovengronds nest. Deze hebben een diameter van 20-25cm, zijn gebouwd van (schijn)grassen en liggen in het riet of op drijvende waterplanten. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Leefgebied en verblijfplaatsen van woelrat kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Wolf

Wolven hebben grote leefgebieden nodig; van 5.000 tot wel 100.000 ha, afhankelijk van het voedselaanbod. Voor het nest heeft de soort rustige afgelegen plekken nodig waar zeer weinig tot geen menselijke activiteiten zijn, met voldoende voedsel aanbod. Solitaire wolven kunnen wel door meer bebouwde en menselijke actieve gebieden reizen of tijdelijk verblijven, dicht in de buurt van bebouwd gebied worden echter nooit permanente roedels gevestigd met vaste verblijfplaatsen voor voortplanting. In de directe omgeving van het projectgebied is te veel menselijke activiteit aanwezig in de vorm van verkeer en bebouwing. Leefgebied en verblijfplaatsen kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanwezigheid van bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter en wezel kunnen niet uitgesloten worden in het projectgebied. Voor bunzing, hermelijn en wezel bestaat de mogelijkheid om deze mee te nemen in de vergunningsaanvraag. Aanvullend onderzoek naar bovenstaande soorten is dan niet noodzakelijk. Steenmarter kan in de bebouwing voorkomen en daarmee is aantasting van verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar steenmarter is noodzakelijk. Aanvullend onderzoek naar eekhoorn is alleen noodzakelijk als holle bomen in het projectgebied worden aangetast.

4.3 Vogels (excl. vogels met jaarrond beschermde nesten)

Het is in Nederland verboden nesten of rustplaatsen¹ te vernielen wanneer deze in gebruik zijn. Ook is volgens vaste jurisprudentie aantasting of verstoring verboden dat kan leiden tot afname van het ecologisch functioneren van een nest of rustplaats. Onder de bescherming van het nest of rustplaats vallen daarmee ook de essentiële elementen van het leefgebied die nodig zijn voor het ecologisch functioneren van deze plaatsen.² In gebruik zijnde nesten en rustplaatsen zijn in Nederland dan ook strikt beschermd door de Omgevingswet. Daarnaast is het verboden zonder een omgevingsvergunning vogels zodanig te storen dat dit een wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van vogels en is het verboden om vogels te vangen of te doden. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met aanwezige vogels, de in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen en bijbehorende essentiële onderdelen van het leefgebied. Buiten de periode dat nesten of rustplaatsen in gebruik zijn, gelden de schadelijke handelingen met betrekking tot nesten en rustplaatsen niet. Wanneer in gebruik zijnde nesten of rustplaatsen aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden op een zodanige wijze dat het ecologisch functioneren kan worden gegarandeerd (bijvoorbeeld door te werken buiten de kwetsbare perioden). Wanneer in gebruik zijnde nesten of rustplaatsen direct grenzend aan het projectgebied aanwezig zijn zal door een deskundige op het gebied van vogels moeten worden bepaald of de werkzaamheden in kwetsbare perioden kunnen worden uitgevoerd of dat kwetsbare perioden moeten worden ontzien.

Bureaustudie

Een groot aantal broedvogels komt voor in de regio. Waaronder algemene soorten zoals kauw, houtduif en zwartkop.

Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek zijn koolmees en groene specht waargenomen in en rondom het projectgebied.

Conclusie

Verschillende algemeen voorkomende broedvogels worden verwacht in- en rond het projectgebied. De bomen of vegetatie binnen de invloedsfeer van de voorgenomen ingreep zullen gedurende de werkzaamheden intact blijven. Op de soorten met een jaarrond beschermde nesten na (zie volgende paragraaf) zijn de nesten van broedende vogels en rustplaatsen niet beschermd als deze niet meer in gebruik zijn. Gedurende de gebruikperiode geldt een algeheel verbod op het zodanig verstoren, beschadigen en vernielen van nesten en rustplaatsen dat deze niet meer kunnen functioneren als nest of rustplaats. Er is geen wettelijk vastgestelde periode als gebruikperiode. Voor de wet is er sprake van een gebruikperiode als er sprake is van een broedgeval of rustende vogels. Direct voorafgaand aan de werkzaamheden dient onderzocht te worden of er broed- of rustgevallen in- en rond het projectgebied aanwezig zijn. Vooraf maatregelen nemen om te voorkomen dat vogels gaan nestelen of rusten is toegestaan, mits er geen sprake is van aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten.

¹ Hoewel rustplaatsen van vogels volgens artikel 11.37, lid 1, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving beschermd zijn, heeft de provincie Gelderland geen specifiek beleid opgesteld hoe met rustplaatsen van vogels moet worden omgegaan. In 2021 is een uitspraak gepubliceerd van de Rechtbank Noord-Nederland dat ingaat op de bescherming van rustplaatsen van vogels, dat in dat geval betrekking had op de bescherming van slaapplaatsen van ganzen (zie ECLI:NL:RBNNE:2021:3180). Naast slaapplaatsen dient er ook rekening te worden gehouden met andere type rustplaatsen, zoals hoogwatervluchtplaatsen, ruiplaatsen en roestplekken (van uilen).

² Voor de definitie van essentieel leefgebied wordt verwezen naar jurisprudentie van 7 juli 2021 (zie ECLI:NL:RVS:2021:1457), waarin in rechtsoverweging 6 een aantal belangrijke criteria staan wanneer leefgebied moet worden beschouwd als essentieel.

4.4 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Een aantal vogelsoorten genieten extra bescherming doordat hun nesten jaarrond beschermd zijn. Dit betekent dat deze nestlocaties en het bijbehorende essentiële leefgebied ook buiten de broedperiode niet mogen worden beschadigd, vernield, weggenomen of op andere wijze minder geschikt of ongeschikt worden gemaakt.

Bureaustudie

Gebaseerd op waarnemingen uit de verspreidingsatlas worden verschillende soorten verwacht binnen de invloedsfeer van het projectgebied. Namelijk: boomvalk, havik, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Veldbezoek

Boomvalk

Boomvalk maakt zelf geen nesten en gebruikt oude kraaien- of ekternesten als broedlocatie en is erg verstoring gevoelig. In en om het projectgebied zijn geen oude kraaien- of ekternesten waargenomen. Daarnaast worden de aanwezige bomen niet aangetast tijdens de ingreep. Aantasting van nestplaatsen van boomvalk kan daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar nesten van boomvalk is niet noodzakelijk.

Buizerd

Buizerd broedt bij voorkeur in hoge bomen en vaak tegen de rand van het bos. Buizerd is generalistisch en flexibel, en zou daarom in of rondom de directe omgeving van het projectgebied een nest kunnen bouwen of een ekster of kraaiennest over kunnen nemen. Buizerd maakt in de meeste gevallen gebruik van bestaande nesten die vervolgens verder uitgebouwd worden tot een plat, omvangrijk nest (horst). Nesten van buizerd bevinden zich meestal in oude naald- of loofbomen: een eik, wilg, zwarte els, lariks of grove den. De broedperiode begint in maart met legsel en eindigt in juli wanneer de jongen uitvliegen. In deze periode is de buizerd extra gevoelig voor verstoring. Tijdens het veldbezoek is buizerd wel gehoord maar er zijn geen nesten aangetroffen. Daarnaast worden bestaande bomen niet aangetast gedurende de ingreep. Aantasting van nestplaatsen van buizerd kunnen daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Gierzwaluw

Gierzwaluw is van origine een rotswand broedende vogel die kieren en spleten in rotswanden gebruikt als nestlocaties. Echter bieden in Nederland juist gebouwen ideale nestgelegenheid voor deze koloniebroeder. De soort kruipt onder dakpannen, kieren en gaten in muren of speciale nestkasten. Ze zitten hier dan tussen het dak en een tweede (isolatie) laag in. Hierbij is ook een in-, uitvlieg ruimte van belang welke vrij is van obstakels en stijl genoeg om vlucht te nemen. De soort is gewend aan menselijke aanwezigheid maar zal sterke verstoringbronnen zoals harde geluiden bij voorkeur vermijden. De woning in het projectgebied bevat geschikte openingen voor gierzwaluw (zie Figuur 10). Aanwezigheid van gierzwaluw kan daarom niet worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk.

Figuur 8 Mogelijke geschikte toegang verblijfplaats gierwaluw

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart is een soort die voorkomt in een specifiek habitat. De soort is sterk gebonden aan stromend water en heeft daarnaast structuren nodig waar een nest gebouwd kan worden zoals een nis in een muur, bruggen, sluizen of andere waterwerken. Ook worden er nesten aangetroffen tussen boomwortels aan oevers. Vanwege het ontbreken van oeverhabitat kan aanwezigheid van grote gele kwikstaart in het projectgebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Havik

Havik heeft een voorkeur voor het broeden in de kruinen van hoge bomen. Deze bomen zijn vaak naaldbomen. Naast het projectgebied is wel een bosplantsoen aanwezig waarin havik zou kunnen nestelen, maar dit plantsoen wordt niet aangetast tijdens de ingreep. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Huismus

Huismussen zijn zeer stand vaste kolonie broedende vogels. Ze zijn sterk gebonden aan bebouwing voor nestgelegenheid en hebben een specifieke combinatie van elementen nodig binnen het leefgebied om te gedijen. Van groot belang hierbij is nabijheid (binnen enkele meters van nestlocatie en/of foerageergebied) van voldoende schuilgelegenheid in de vorm van altijd groen blijvende heggen en struiken. In de bebouwing zijn geschikte openingen van huismus aanwezig middels aanwezige dakpannen en goot (zie Figuur 11). Aantasting van nesten van huismus zijn daarom niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar huismus is noodzakelijk.

Figuur 11 Toegang tot mogelijke verblijfplaats via dakgoot

Kerkuil

Kerkuilen broeden vaak in oude schuren en zolders of ander grote ruimtes in gebouwen, ze worden ook vaak aangetroffen in speciale kerkuilkasten. De soort jaagt boven halfopen tot open cultuurlandschappen, zoals kruidenrijke akkerranden, wegbermen en ruige grasstroken, hierbij jagen ze bijna uitsluitend op muizensoorten. Deze soort is vrij honkvast en kan jaarrond in de buurt van het nest gevonden worden, dit is doorgaans in cultuurlandschappen maar ze kunnen ook worden aangetroffen in bebouwd/stedelijk gebied, zolang er voldoende rust, schuil en voedsel gelegenheid beschikbaar is. De omgeving van het plangebied bevindt zich in open cultuurlandschap en daarmee is het plangebied mogelijk geschikt leefgebied. De bebouwing biedt echter geen geschikte holtes of ruimtes voor kerkuil om te broeden. Aanwezigheid van nesten van kerkuil wordt niet verwacht in de omgeving van het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Ooievaar

Ooievaar is een soort die vooral voorkomt in weilanden en uiterwaarden met een hoge waterstand. De soort bouwt grote nesten in bomen, nestpalen, hoogspanningsmasten of op woningen. De nesten zijn door de afmetingen en hoogte in de bomen of palen zeer goed zichtbaar. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Ransuil

Ransuil komt voor van agrarische gebieden tot open bossen en moerasgebieden. De soort jaagt in open velden of langs wegbermen. Ransuil maakt meestal zelf geen nest, maar maakt bij voorkeur gebruik van een bestaand nest, veelal van zwarte kraai of ekster. Ransuil broedt en roest voornamelijk in naaldbomen, daarnaast ook in houtwallen, hagen en solitaire bomen. De soort is sterk verstoringgevoelig en zoekt voor nestgelegenheid rustige plekken die goede dekking bieden. De aanwezige bomen worden tijdens de ingreep niet aangetast. Aantasting van nestplaatsen van ransuil kunnen dan ook worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Roek

Roeken zijn kolonievogels en broeden in grote kolonies van vaak tientallen broedparen tot zelfs honderden. Deze kolonies broeden in groepen hoge bomen (vaak populieren) met nesten op meestal 15 meter of hoger, maar minimaal 7 meter hoog. Roek is een zeer locatietrouwe vogel die een aantal aspecten nodig hebben in de buurt van de kolonie om deze leefomgeving functioneel te houden. Er moet een gevarieerd bomenbestand aanwezig zijn, dit is belangrijk voor de nesten van de kolonie maar ook voor de aanvoer van takken voor nesten, deze worden uitsluitend uit bomen gehaald. Er moet binnen een straal van 1500 meter van de kolonie genoeg oppervlakte vochtig grasland of bouwgrond aanwezig zijn met voldoende voedsel aanbod. Dit is vooral belangrijk tijdens het broed seizoen van maart tot juli. Er zijn geen roeken waargenomen tijdens het veldbezoek. Daarnaast worden aanwezige bomen niet aangetast tijdens de ingreep. Aanvullend onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Slechtvalk

Slechtvalken broeden op kliffen en bergwanden. In Nederland ook wel in oude nesten van kraaien en roofvogels, nestkasten, in open boerenland nesten ze in hoogspanningsmasten. In stedelijk gebied worden ze ook wel aangetroffen op wolkenkrabbers of andere hoge gebouwen. Van belang hierbij is dat de locatie van het nest vrijwel onverstoorde is. Slechtvalken zijn territoriaal en jagen tot wel 3 km ver van het nest af. Ook komen ze vaak terug naar hetzelfde nest als het jaar daarvoor. De te slopen gebouwen zijn niet hoog genoeg om voor slechtvalk aantrekkelijk te zijn. Nestplaatsen van slechtvalk kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Sperwer

Sperwer broed doorgaans in dicht naaldbos of struweel en is minder verstoringgevoelig dan de meeste roofvogelsoorten. Ze worden daarom ook wel eens in bebouwd gebied aangetroffen waar ze dan nestelen in parken of tuinen waar dichte (naald)vegetatie te vinden is. In een nabijgelegen park is een nest bekend. Vanwege de geringe omvang van de werkzaamheden worden er geen significante effecten op dit nest verwacht. Ook zullen de omliggende groenstructuren niet worden aangetast door de werkzaamheden. Aanvullend onderzoek is alleen noodzakelijk als omliggende groenstructuren worden aangetast.

Steenuil

Nesten van steenuil zijn veelal te vinden in holtes van knoestige bomen zoals de knotwilg, of op erven van boerderijen of vrijstaande huizen ook nesten ze regelmatig in speciale nestkasten. Steenuilen gebruiken veelal weilanden en open terreinen als foerageergebied. Het is een honkvaste vogel die doorgaans het gehele jaar in de nabijheid van de broedplaats verblijft. De broedtijd loopt tot half juni maar de jongen blijven nog afhankelijk van de ouders tot in augustus. Steenuil is een soort die vrij gevoelig is voor verstoring in de broed periode. In het projectgebied zijn geschikte nestholtes aanwezig in knotwilgen. Deze knotwilgen worden niet aangetast tijdens de ingreep. Aanvullend onderzoek is alleen noodzakelijk als deze knotwilgen toch worden aangetast.

Wespendief

Wespendief is een soort die weinig voorkomt in Nederland en een schuw karakter vertoont. De wespndief nestelt graag in grote bospercelen waarvoor ze vaak een jaarlijks een nieuw nest bouwen in hoge bomen. De broed periode loopt van juni tot in september wanneer de jongen uitvliegen. Ze voeden zich voornamelijk op insecten maar eten ook wel andere kleine dieren. Geschikt habitat in de vorm van grote bospercelen ontbreekt in de directe omgeving van het projectgebied. Nestplaatsen van wespndief kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar huismus en gierzwaluw is noodzakelijk met oog op de ingreep (sloop van bestaande woning en stenen garage). Nestplaatsen van havik, steenuil en sperwer zijn ook niet uit te sluiten in het projectgebied maar de geplande ingreep tast deze nestplaatsen niet aan. Aanvullend onderzoek naar havik, steenuil en sperwer is dan ook niet noodzakelijk.

4.5 Categorie 2 vogelsoorten

Een categorie 2 vogelsoort is een soort die meer flexibiliteit heeft met het kiezen van een broedplaats dan een jaarrond beschermde soort (zie paragraaf 4.5). Het zijn echter soorten die vaak honkvast zijn en terugkeren naar de plaats of directe omgeving waar ze het jaar daarvoor gebroed hebben. Om deze reden kunnen categorie 2 soorten wel jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende ecologische feiten en omstandigheden dit rechtvaardigen. In die gevallen zijn extra maatregelen en/of onderzoeken noodzakelijk.

Bureaustudie

Een groot aantal categorie 2 soorten komt voor in de regio, zoals boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper en boomklever.

Veldbezoek

Enkele bomen in het projectgebied zijn geschikt voor categorie 2 soorten om in te broeden. Er is echter in de directe omgeving van het projectgebied voldoende alternatieve broedmogelijkheden beschikbaar. Zo staan er in de omgeving van het projectgebied heen dezelfde typen bomen als in het projectgebied waar vogels naar kunnen uitwijken. De te verwachten soorten komen verder redelijk algemeen voor in de regio rondom het projectgebied. Bovendien worden de aanwezige bomen niet aangetast door de ingreep.

Conclusie

Categorie 2 soorten kunnen niet worden uitgesloten. Deze soorten komen allen algemeen voor in de regio van het projectgebied. Ook biedt de ruime omgeving voldoende alternatieve broedgelegenheden voor deze vogelsoorten. Er zijn dan ook geen zwaarwegende ecologische redenen om de vogelsoorten te beschouwen als vogels met een jaarrond beschermd nest. Direct voorafgaand aan de werkzaamheden dient wel onderzocht te worden of er broedgevallen aanwezig zijn.

4.6 Amfibieën

Bureaustudie

In de provincie Gelderland zijn veel nationaal beschermde amfibieën die in het projectgebied zijn te verwachten, zoals bijvoorbeeld bruine kikker en kleine watersalamander, vrijgesteld. Voor deze soorten geldt echter wel de zorgplicht. Landhabitat van deze vrijgestelde soorten wordt verwacht in de tuin. Voortplantingswateren van deze vrijgestelde soorten kunnen door het ontbreken van het oppervlaktewater in het projectgebied worden uitgesloten. In de omgeving van het projectgebied zijn echter ook verschillende beschermde amfibieënsoorten waargenomen, namelijk: Alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad.

Veldbezoek

Alpenwatersalamander

Alpenwatersalamander verblijft buiten het voortplantingsseizoen op land. De soort is niet kieskeurig wat betreft voortplantingsbiotoop, zolang het water niet stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamander heeft voorkeur voor loofbos, heggen en struwelen op zandige leemgronden. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Daarnaast bevindt de dichtstbijzijnde waarneming zich op 4 kilometer van het projectgebied. Vanwege het ontbreken van voortplantingswater en de ruime afstand van dichtstbijzijnde populatie kan zowel voortplantings-als landhabitat van de alpenwatersalamander worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Heikikker

Heikikker komt voor in verschillende landschapstypen met een duidelijke voorkeur voor hoogveen, heide, laagveen, halfnatuurlijk landschap en bos & struweel. Hierbij zijn het ven bewoners bij uitstek, maar worden ook aangetroffen in andere kleine geïsoleerde wateren en sloten. Qua voortplantingswateren is deze soort gebonden aan ondiepe, stilstaande, ietwat zure (niet minder dan pH 4,5) wateren met oevervegetatie, in de landschapstypen die hierboven beschreven staan. Vaak wordt de ei-afzet gedaan bovenop watervegetatie, dit gebeurt bij uitstek op vlotgras. Buiten de voortplantingsperiode (februari tot eerste helft april) komen volwassen exemplaren veel voor buiten het water in de kruidlaag, biezenpollen en zeggepollen. In meer droge zomers zoeken ze graag oevervegetatie op. Overwinteren van heikikkers gebeurt op het land in vorstvrije locaties. De soort wordt nauwelijks aangetroffen in agrarisch gebied en rond infrastructuur en bebouwing. Het projectgebied bevindt zich in agrarisch gebied. Daarnaast is er geen oppervlaktewater aanwezig in het projectgebied. Aanwezigheid van zowel voortplantings-als landhabitat van heikikker kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Kamsalamander

Kamsalamander wordt aangetroffen in bosrijk landschap, met houtwallen of struweel in de directe omgeving van het voortplantingswater. De voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Het water mag niet geheel beschaduwd zijn en moet permanent water bevatten. Het projectgebied bevindt zich in intensief agrarisch landschap zonder de aanwezigheid van oppervlaktewater. Aanwezigheid van kamsalamander kan daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Knoflookpad

Knoflookpad is gebonden aan stroomdalen van beken en rivieren in het oosten en zuidoosten van Nederland. Als landhabitat heeft de soort voorkeur voor agrarisch gebied, ruderaal terrein (bijvoorbeeld volkstuintjes), rivierduinen en halfnatuurlijke graslanden. Ook wordt de soort vaak waargenomen rond infrastructuur (dijken, wegen en spoorlijnen). Tot slot wordt knoflookpad waargenomen bij randen van heideterreinen en bos en struweel. Een absolute voorwaarde voor deze (grotendeels ondergronds levende) soort is de aanwezigheid van open zandplekken omringd door vegetatie. Het zand moet een zodanige structuur hebben, dat het goed vergraafbaar is. Voortplantingswateren bestaan vaak uit vrij grote en diepe poelen met een weelderige

onderwater- en oevervegetatie en een voedselrijk karakter. In het projectgebied is er geen oppervlaktewater aanwezig. Daarnaast zijn geen open zandplekken omringd door vegetatie aanwezig. Aanwezigheid van knoflookpad kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveenengebieden en in de uiterwaarden. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Aanwezigheid van poelkikker kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Rugstreeppad

Rugstreeppad is afhankelijk van ondiepe poelen, die snel opwarmen. Het voortplantingsseizoen is zeer lang en sterk afhankelijk van weersomstandigheden. Ook al waren er op het moment van het veldbezoek geen ondiepe poelen aanwezig, betekent dit niet dat voortplantingswateren over de gehele periode van de voorgenomen ingreep kunnen worden uitgesloten. De voortplantingsstrategie van rugstreeppad berust juist op om deze spontane ondiepe poelen te koloniseren. In de omgeving van het projectgebied is slechts één waarneming bekend. Deze waarneming bevindt zich op ongeveer 5 km van het projectgebied. Natuurlijke verspreiding van rugstreeppad wordt daarom niet verwacht in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar beschermde amfibieën is niet noodzakelijk.

4.7 Reptielen

Bureaustudie

Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat er verschillende reptielensoorten in en rondom het projectgebied verwacht kunnen worden, namelijk: Adder, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis.

Veldbezoek

Adder

Adder is de enige gifslang van Nederland. De soort heeft een voorkeur voor halfopen tot open leefgebieden, met een rijke vegetatiestructuur en overgangen van droog naar vochtig. In Nederland komt adder voor op de hoge zandgronden in Friesland, Drenthe, Gelderland, Overijssel en Limburg, hoogveenlandschappen en een enkel laagveen gebied. In de winter verblijft de soort in ondergrondse, vorstvrije winterverblijven, zoals konijnenholen of holten tussen de wortels van bomen. Deze verblijven liggen meestal op zuidhellingen en zijn begroeid met dichte vegetatie (bijvoorbeeld braam). In de zomermaanden zijn adders erg actief en maar kort op zonplaatsen te vinden. In het projectgebied zijn geen begroeide zuidhellingen aanwezig. Verblijfplaatsen van adders kunnen daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Hazelworm

Hazelworm heeft sterke binding met gebieden waar dood hout en veel dichte vegetatie te vinden is. Ze zijn vochtminnend en worden voornamelijk waargenomen in bos- en heidegebieden. Hazelwormen voeden zich voornamelijk op naaktslakken en regenwormen en zijn daarmee afhankelijk van gebieden waar deze prooien voldoende voorkomen. De soort komt voor in open bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen. Aan de randen van het projectgebied is dichte vegetatie en dood hout aanwezig. Verblijfplaatsen van hazelworm kunnen daarom niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk.

Levendbarende hagedis

Levendbarende hagedis is een vochtminnende soort. De soort verkiest vochtige heide- en veengebieden met dopheide, pijpenstrootje en beenbreek en met opslag van berk en grove den. De soort komt ook voor in drogere biotopen zoals struikheidevelden, duinen, open plekken in bossen en heischrale graslanden. Ook in structuurrijke weg- en spoorbermen of in ruigtes kan je soms levendbarende hagedissen aantreffen. In de omgeving is de soort onder andere waargenomen op landgoed beekzicht, 2,5 kilometer van het projectgebied vandaan. In het projectgebied bevindt zich geen heide- of veengebied. Aanwezigheid van levendbarende hagedis kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Ringslang

Ringslang is gebonden aan waterrijke habitats. Deze liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Grote oppervlaktes laag gelegen, nat gebied worden gemedend, omdat de soort daar vaak niet alle stadia van zijn levenscyclus kan doorlopen. Voor de voortplanting zijn ze afhankelijk van hopen organisch materiaal. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Aanwezigheid van ringslang kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Zandhagedis

Zandhagedis is sterk gebonden aan duin- en heidegebieden. In het binnenland en kalkarme duinen wordt de soort aangetroffen in struikheideterreinen. In kalkrijke duinen komt zandhagedis voor in open struweelduin. In Nederland is verspreiding van de soort gebonden aan de hogere zandgronden, met de kustduinen en de Veluwe als kerngebieden. In het projectgebied bevindt zich geen duin-of heidegebied. Aanwezigheid van zandhagedis kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar hazelworm is noodzakelijk met oog op de ingreep (nieuwbouw van woning en amovatie van bestaande woning en stenen garage).

4.8 Vissen

Bureaustudie

Vanuit de verspreidingsatlas zijn waarnemingen van beekprik, grote modderkruiper en noordzeehouting in de omgeving bekend.

Veldbezoek

Beekprik

Beekprik leeft in riviertjes met een matige stroming. In Nederland komt de beekprik voor in enkele relatief natuurlijk beken met een goede waterkwaliteit in de provincies Gelderland, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg. In het projectgebied zijn geen beken aanwezig. Aanwezigheid van beekprik kan daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Grote modderkruiper

Grote modderkruiper heeft voorkeur voor ondiepe wateren waar een dikke modderlaag in de vinden is, van groot belang hierbij is een uitbundige watervegetatie groei. Ze planten zich voort in warmere en de ondiepere delen van het water waar ze in leven waar een structuur van (dode) vegetatie aanwezig is. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Aanwezigheid van grote modderkruiper kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Noordzeehouting

Noordzeehouting komt voor in het IJsselmeer, de benedenrivieren en de Nederlandse kustgebied zoals de Waddenzee en Voordelta. Rond november trekt de soort de rivieren op om zich voort te planten. Noordzeehouting paait boven kiezels of zandbodems met matige stroming. De soort is in de omgeving waargenomen in de IJssel. Gezien het ontbreken van oppervlaktewater kan de aanwezigheid van noordzeehouting worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar beschermde vissoorten is niet noodzakelijk.

4.9 Insecten en overige ongewervelden

Bureaustudie

Beschermde insecten en overige ongewervelden stellen specifieke eisen aan hun habitat. Een aantal beschermde soorten kunnen op basis van eerdere waarnemingen worden aangetroffen in of rond het projectgebied, namelijk bospareldoervlinder, grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder, sleedoornpage, gevlekte witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel, vliegend hert en platte schijfhoren.

Veldbezoek

Bospareldoervlinder

Bospareldoervlinder komt voor op grazige, kruidenrijke en zonnige plaatsen in bossen en beschutte graslanden. De soort is aangetroffen op brede bospaden, langs bosranden en kapvlakten, en op open plaatsen in het bos. De waardplant is hengel. De vliegplaatsen van bospareldoervlinder zijn slechts enkele jaren geschikt, waardoor het nodig is om steeds nieuwe vliegplaatsen beschikbaar te hebben. De soort is zeer zeldzaam en komt alleen nog lokaal voor op de Veluwe. In het projectgebied is geen hengel waargenomen tijdens het veldbezoek. Voortplantingslocaties van bospareldoervlinder kunnen daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Gevlekte witsnuitlibel

Gevlekte witsnuitlibel is meestal te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Deze biotooptypen hebben met elkaar gemeen dat het water helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschermd gelegen is. Zowel vegetatieloze als dichtgegroeide wateren worden gemeden. Deze habitattypen zijn in de omgeving van het plangebied niet aanwezig waardoor aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel in het projectgebied kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Grote vos

Grote vos neemt de afgelopen jaren weer sterk toe. De soort is vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Hieronder vallen vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout. De belangrijkste waardplant is iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten. In het projectgebied is boswilg waargenomen tijdens het veldbezoek. Aanwezigheid van voortplantingslocaties van grote vos kan niet worden uitgesloten. De wilgen worden echter niet aangetast tijdens de ingreep. Aanvullend onderzoek is alleen noodzakelijk als de knotwilgen worden aangetast.

Grote weerschijnvlinder

Grote weerschijnvlinder komt met name voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bosschages in beekdalen. De belangrijkste waardplanten zijn boswilg en soms grauwe wilg. Boswilg is in het projectgebied aanwezig maar deze mogelijke waardplant wordt niet aangetast tijdens de ingreep. Aanvullend onderzoek is alleen noodzakelijk als de boswilg wordt aangetast.

Iepenpage

Iepenpage is een zeldzame standvlinder die vooralsnog vooral is waargenomen in Zuid-Limburg, de Achterhoek en Noord-Brabant. De waardplanten voor deze soort zijn diverse soorten iep, waaronder gladde en ruwe iep en enkele cultivars. Iepenpage komt voor in bossen, bosranden, parken en grotere tuinen maar heeft geen groot leefgebied nodig. De aanwezigheid van één iep is soms al voldoende voor een populatie. De vlinder leeft vooral bij bloeiende en vruchtdragende bomen of op relatief jonge iepen. Deze ontbreken in het projectgebied. Aanwezigheid van iepenpage wordt daarom niet verwacht in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Kleine ijsvogelvlinder

Is een soort van gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. Geschikte waardplanten o.a. kamperfoelie en sneeuwbes, groeien doorgaans in de halfschaduw. De kleine ijsvogelvlinder vliegt graag in de halfschaduw en op open plekken, bredere bospaden en langs bosranden. Tijdens het veldbezoek is kamperfoelie en sneeuwbes niet waargenomen. Aanwezigheid van voortplantingslocaties van kleine ijsvogelvlinder kan daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Platte schijfhoren

Platte schijfhoren komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. De soort leeft hier tussen oeverbegroeiing of drijvende bladeren en komt niet voor in verontreinigd of brak water. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Aanwezigheid van platte schijfhoren kan daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Rivierrombout

Rivierrombout wordt in Nederland vooral langs grote rivieren aangetroffen. De biotoop bestaat uit ondiep, onbegroeid water met een glooiende, zandige oever tussen kribben. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig met een glooiende, zandige oever. Aanwezigheid van rivierrombout kan dan ook worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Sierlijke witsnuitlibel

Sierlijke witsnuitlibel komt voor langs beschutte oeverzones van meren en in stilstaande, ongestoorde wateren met een rijke (submerse)watervegetatie, zoals veenplassen, vijvers en dode rivierarmen. De wateren zijn (matig) voedselrijk en doorgaans omgeven door bos. Door het kleine aantal Nederlandse waarnemingen van de soort zijn biotoopomschrijvingen vooral uit andere Europese landen bekend. Deze habitattypen zijn in de omgeving van het plangebied niet aanwezig waardoor aanwezigheid van sierlijke witsnuitlibel in het plangebied kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Teunisbloempijlstaart

Teunisbloempijlstaart komt voor in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De belangrijkste waardplanten van de soort zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Deze waardplanten zijn niet waargenomen binnen de begrenzing van het projectgebied. Voortplantingslocaties van teunisbloempijlstaart kunnen daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Vliegend hert

Het vliegend hert, de grootste Nederlandse kever, is, voor de ontwikkeling van haar larven, afhankelijk van door schimmels aangetast rottend eikenhout. Vroeger was dit aanwezig in de vorm van langzaam wegwijnende zeer oude eiken. Deze zijn er al lang niet meer in Nederland. De plaatsen waar de soort de laatste 200 jaar heeft kunnen overleven in ons land zijn de plekken waar dit type hout min of meer kunstmatig aanwezig was. Veelal in de vorm van hakhout cultuur. Hier bleven stompers staan die uiteindelijk wegrotten. Het verspreidingsgebied is daardoor beperkt. In het projectgebied zijn dergelijke oude eiken niet aanwezig. Aanwezigheid van vliegend hert kan daarom worden uitgesloten in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk omdat bij de nieuwbouw van de nieuwe woning en amovatie van de bestaande woning en stenengarage geen omliggende groenstructuren worden aangetast. Wanneer de bovenstaande ingreep toch van invloed is op het groen is aanvullend onderzoek naar grote vos en grote weerschijnvlinder noodzakelijk.

4.10 Toetsing zorgplichten Omgevingswet

In de Omgevingswet is een algemene zorgplicht opgenomen voor het zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken van nadelige gevolgen op de fysieke leefomgeving. Daarnaast zijn er in het Bal specifieke zorgplichten opgenomen met betrekking tot Natura 2000-gebieden, bedreigde flora en fauna en houtopstanden. Deze specifieke zorgplichten vragen om in beeld te brengen of en welke Natura 2000-gebieden, bedreigde soorten of waardevolle houtopstanden kunnen voorkomen in de invloedsfeer van het project. Als deze voorkomen, wordt gevraagd om nadelige gevolgen te voorkomen of deze gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken door het nemen van maatregelen (zie bijlage 1). In deze paragraaf is aangegeven of deze waarden kunnen voorkomen en, zo ja, welke maatregelen worden geadviseerd om nadelige gevolgen te voorkomen (broedvogels en habitatrichtlijn bijlage IV-soorten zijn hiervoor al in beeld gebracht).

Bureaustudie en veldbezoek

Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden ligt geen Natura 2000-gebied of waardevolle houtopstand of beplanting.

Het projectgebied herbergt geen geschikte biotopen van de volgende bedreigde soortgroepen: trekvogels, Hrl bijlage II of V of soortgroepen waarvoor een Rode Lijst is opgesteld, waardoor de aanwezigheid van deze soortgroepen kan worden uitgesloten. Mogelijke nadelige gevolgen voor deze soorten kunnen worden uitgesloten.

Conclusie

Er zijn in deze situatie geen specifieke zorgplichten uit de Omgevingswet van kracht. Wel geldt de algemene zorgplicht. Deze geldt voor alle in het wild voorkomende soorten. Onderstaande maatregelen kunnen getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen:

- Bebouwing ongeschikt maken voor aanwezige soorten waardoor deze op eigen gelegenheid het projectgebied kunnen verlaten.
- Verstoring van licht en geluid zoveel mogelijk voorkomen door na zonsondergang geen verlichting te gebruiken.
- Eén richting op werken zodat aanwezige dieren altijd kunnen vluchten van de werkzaamheden
- In- en uitvliegopeningen zo veel mogelijk open houden
- Werken buiten kwetsbare perioden van aanwezige soorten

5 Conclusies + aanbevelingen

5.1 Conclusies

Te verwachten soorten in invloedssfeer

Beschermde planten, amfibieën, en vissen worden niet verwacht in het projectgebied. Er zijn echter diverse verblijfplaats mogelijkheden en mogelijk essentiële onderdelen van leefgebieden aangetroffen waardoor aanwezigheid van gebouw bewonende vleermuizen, huismus, gierzwaluw, steenmarter, kleine marterachtigen en hazelworm niet is uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk met oog op de amovatie van de bestaande woning, stenen garage en schuren.

Sinds het verschijnen van het nieuwe kennisdocument Kleine Marterachtigen (Bij12, 2024h) is er de mogelijkheid om direct vergunning voor kleine marters aan te vragen met bijbehorende maatregelen (dus zonder aanvullend onderzoek) omdat dit een lastig te onderzoeken soortgroep (afwezigheid is moeilijk aan te tonen) betreft. Anders is aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen (om de aan-/afwezigheid vast te stellen) noodzakelijk.

Wanneer de aanwezige en omliggende bomen in het projectgebied tijdens de nieuwbouw en amovatie van bestaande woning en stenen garage worden aangetast is ook aanvullend onderzoek nodig naar rust- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van boombewonende vleermuizen, eekhoorn en nestplaatsen van havik, sperwer en steenuil. Tenslotte kunnen de aanwezigheid van voorplantingslocaties van grote vos en grote weerschijnvlinder in het projectgebied niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is alleen noodzakelijk als de waardplanten van bovengenoemde soorten worden aangetast tijdens de nieuwbouw van de woning en de amovatie van de bestaande woning en stenen garage .

Nestplaatsen van algemene broedvogels zijn in en rondom het projectgebied niet uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek is een koolmees waargenomen in het projectgebied. Het is in Nederland verboden nesten of rustplaatsen te vernielen wanneer deze in gebruik zijn. Vooraf maatregelen nemen om te voorkomen dat vogels gaan nestelen of rusten is toegestaan, mits er geen sprake is van aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten. Direct voorafgaand aan de werkzaamheden dient onderzocht te worden of er broed- of rustgevallen in- en rond het projectgebied aanwezig zijn.

Aanwezigheid van categorie 2 vogelsoorten kan niet worden uitgesloten. Deze soorten komen allen algemeen voor in de regio van het projectgebied. Ook biedt de ruime omgeving voldoende alternatieve broedgelegenheden voor de meeste van deze vogelsoorten. Er zijn dan ook geen zwaarwegende ecologische redenen om de vogelsoorten te beschouwen als vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Aanvullende onderzoeken

Vleermuizen

Het bevoegd gezag hanteert voor onderzoek naar vleermuizen de onderzoeksinspanning uit het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol stelt dat er in de periode 15 april t/m 15 augustus 3 bezoeken (2x avond en 1x ochtend) worden uitgevoerd én 2 bezoeken (2x avond) in de periode 15 augustus t/m 1 oktober (zie Tabel 1).

Gierzwaluw

Het bevoegd gezag hanteert voor onderzoek naar gierzwaluwen de onderzoeksinspanning uit het Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus. Dit protocol stelt dat er in de periode van 15 mei t/m 15 juli 3 bezoeken worden uitgevoerd waarvan minimaal 1 in de periode van 20 juni t/m 7 juli (zie Tabel 1).

Huismus

Het bevoegd gezag hanteert voor onderzoek naar huismus de onderzoeksinspanning uit het Soorteninventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus. Dit protocol stelt dat er in de periode van 1 april t/m 15 mei 2 bezoeken worden uitgevoerd.

Met betrekking tot het onderzoek naar de aanwezigheid van essentieel leefgebied (schuilplaatsen en foerageergebied) en rustplaatsen is geen standaard methodiek beschreven. Het onderzoek zal echter moeten bestaan uit het in kaart brengen van deze habitatelementen in kwaliteit en kwantiteit. Dit wordt dan bij voorkeur gedaan aan de hand van een kaart waarop de waarden gevisualiseerd zijn. Het onderzoeksgebied is afhankelijk van de soort en het aantal aanwezige exemplaren/ nesten en volgt daarom pas na het onderzoek naar nestplaatsen.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Het bevoegd gezag hanteert voor onderzoek naar kleine marterachtigen (bunzing, steenmarter, hermelijn en wezel) de onderzoeksinspanning uit het BIJ12 kennisdocument. Dit protocol stelt dat er in de periode 1 juni tot half november minimaal 8 weken aangesloten onderzoek wordt gedaan door middel van meetpunten (zie Tabel 1). Deze meetpunten kunnen cameravallen en/of sporenbuizen en/of mostela's zijn. Belangrijk is dat er per 0,25 ha geschikt leefgebied minimaal 1 meetpunt is. Geschat is dat er 5 bezoeken nodig zijn voor het plaatsen, controleren en opruimen van de camera's/sporenbuizen.

Hazelworm

Voor het monitoren van reptielen wordt de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus gebruikt. Er dienen 6 veldwerkrondes uit gevoerd te worden waarbij er 1 daarvan gebruikt wordt om de reptielenplaten neer te leggen (zie Tabel 1). Deze platen worden gebruikt om de trefkans te vergroten. Na 14 dagen mogen deze platen wekelijks gecontroleerd worden, voor een periode van minimaal 5 weken. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden in de periode april tot september.

Tabel 1 Onderzoeksinspanning beschermde soorten conform protocol

Actie	Periode	Opmerking
Onderzoek vleermuizen	- 15 april - 15 augustus - 15 augustus - 1 oktober	- 3 bezoeken - 2 bezoeken
Onderzoek gierzwaluw	- 15 mei - 15 juli 2024	- 3 bezoeken
Onderzoek huismus	- 1 april - 15 mei	- 2 bezoeken
Onderzoek steenmarter en kleine marterachtigen	- Minimaal 8 weken aaneengesloten onderzoek in de periode 1 juni tot half november - 1 september - 1 november	- 8 bezoeken
Onderzoek hazelworm	- Reptielenplaten april - september	- 6 bezoeken

Omgevingsvergunning

Wanneer na onderzoek blijkt dat een verblijfplaats of essentieel leefgebied van beschermde soorten aanwezig is en er schadelijke handelingen genoemd in de Omgevingswet voorzien worden, is het aanvragen van een omgevingsvergunning via het DSO bij provincie Gelderland noodzakelijk. Het is mogelijk dat er mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schadelijke handelingen te voorkomen of effecten te beperken of ongedaan te maken.

Toetsing zorgplichten Ow

Er zijn in deze situatie geen specifieke zorgplichten uit de Omgevingswet van kracht. Wel geldt de algemene zorgplicht. Deze geldt voor alle in het wild voorkomende soorten. Onderstaande maatregelen kunnen getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen:

- Bebouwing ongeschikt maken voor aanwezige soorten waardoor deze op eigen gelegenheid het projectgebied kunnen verlaten.
- Verstoring van licht en geluid zoveel mogelijk voorkomen door na zonsondergang geen verlichting te gebruiken.
- Eén richting op werken zodat aanwezige dieren altijd kunnen vluchten van de werkzaamheden
- In- en uitvliegopeningen zo veel mogelijk open houden
- Werken buiten kwetsbare perioden van aanwezige soorten

5.2 Aanbevelingen

Ecologisch werkprotocol

Het wordt aanbevolen een ecologisch werkprotocol op te stellen om de details van te nemen mitigerende of compenserende maatregelen uit te werken. Het protocol is tevens een belangrijke richtlijn voor de uitvoering van de voorgenomen ingreep. Daarnaast dient het zorg te dragen voor een goede implementatie van de voorwaarden van een eventuele omgevingsvergunning en om voldoende zorgvuldig te werken conform de eisen van de zorgplichten. Het werkprotocol is een document waarin beschreven staat waar en wanneer welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden en onder welke voorwaarden. Tevens wordt er aangegeven welke maatregelen uitgevoerd dienen te worden.

Algemeen voorkomende broedvogels zijn niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, maar er wordt geadviseerd deze groep dieren mee te nemen in het ecologisch werkprotocol waarin wordt uitgewerkt hoe om te gaan met broedende vogels en welke maatregelen bijvoorbeeld voorafgaand aan het broedseizoen kunnen worden genomen.

Literatuur

- BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument Rosse vleermuis. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017c). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017d). Kennisdocument Buizerd. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. BIJ12, Utrecht. BIJ12 (2023a). Kennisdocument Gierzwaluw. Versie 2.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2023b). Kennisdocument Huismus. Versie 2.1. BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K et.al. 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Naturalis Biodiversity Center, Leiden. EIS Kenniscentrum. Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European investabrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht
- [REDACTED] 2024. Principeverzoek aan het College van B&W Gemeente Voorst.
- Netwerk Groene Bureaus (2023). Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Omgevingswet. [pdf-document]. Versie november 2023.
- Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. [excel-bestand].

Natura 2000: <https://www.natura2000.nl>

Soortinformatie: <http://zoogdiervereniging.nl/>
<http://ravon.nl/>
<http://vlindernet.nl/>
<http://libellennet.nl/>
<http://sovon.nl/>

Waarnemingen: www.verspreidingsatlas.nl/

Bijlage 1 Wetgeving

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. De Omgevingswet vervangt 26 wetten, waaronder de wet natuurbescherming. De bevoegdheid ligt grotendeels bij de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid is het Rijk (Minister van LNV of Minister voor Natuur&Stikstof) bevoegd gezag.

De natuurbescherming onder de Omgevingswet is onder te verdelen in verschillende onderdelen: de bescherming van natuurgebieden en landschappen (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN), bijzonder nationale natuurgebieden, bijzonder provinciale natuurgebieden, bijzonder provinciale landschappen), de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Bescherming van natuurgebieden en landschappen

Bescherming van Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora & fauna en habitattypen duurzaam beschermd worden. Zij bestaan uit de verschillende Speciale Beschermingszones die moesten worden aangewezen vanwege de verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit van soorten, habitats en leefgebieden te waarborgen. De in Nederland aangewezen Natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Omgevingswet, voorheen onder de Wet natuurbescherming. In Nederland zijn er 162 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke habitattypen en fauna in het aanwijzingsbesluit. De instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd in termen van behoud/uitbreiding van de omvang van het habitatype of leefgebied en behoud/verbetering van de kwaliteit van het habitatype of het leefgebied. Bij vogels is vaak ook een doelaantal opgenomen voor het aantal broedparen of aantal vogels (bij overwinterende soorten). Dit aantal zegt ook vooral iets over de benodigde draagkracht van het Natura 2000-gebied als broed- of rustgebied voor het doelaantal. Bij soorten is vaak ook een doelstelling voor de populatie opgenomen, in termen van behoud of uitbreiding. In het Natura 2000-beheerplan per Natura 2000-gebied (soms geclusterd, zoals het Natura 2000-beheerplan voor de Voordelta) worden de instandhoudingsdoelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Deze vormt dan ook een belangrijk onderdeel van de toetsing van negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden. Zie voor een overzicht van alle Europese Natura 2000-gebieden de Natura 2000 viewer: <https://natura2000.eea.europa.eu/> Meer info over de doelstellingen per gebied, is te vinden op de website www.natura2000.nl.

Zodra een gebied is aangewezen, dient voor alle projecten die het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen (een significant gevolg) een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Plannen mogen alleen worden vastgesteld als er geen sprake is van een kans op een significant gevolg. Dit geldt niet alleen voor projecten of plannen binnen deze beschermde gebieden, maar ook voor ingrepen daarbuiten als deze een extern (negatief) effect hebben op de instandhoudingsdoelen. Om het effect van een project of plan in beeld te brengen, dient eerst een voortoets te worden uitgevoerd. Als een kans op een significant gevolg niet kan worden uitgesloten, is er met betrekking tot een project sprake van een 'Natura 2000-activiteit'.³ Wat exact de gevolgen zijn en of een significant gevolg door mitigatie kan worden voorkomen, moet worden onderzocht in een Passende beoordeling (artikel 16.53c, eerste lid Ow). Als een significant gevolg niet kan worden voorkomen, dan dient een zogeheten 'ADC-toets' te worden uitgevoerd waarin in achtereenvolgende volgorde moet worden

³ Een 'Natura 2000-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij artikel 1.1 Omgevingswet een: 'activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'.

beoordeeld of er geen sprake is van een Alternatief, of er sprake is van een Dwingende reden van groot openbaar belang en of de significante gevolgen vooraf kunnen worden gecompenseerd (artikel 8.74b, lid 2 Bkl). Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een ‘vergunningsvrij geval’ (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). De vergunning kan en wordt alleen afgegeven als blijkt dat significante gevolgen door mitigatie kunnen worden voorkomen of als aan de ADC-criteria kan worden voldaan. Activiteiten die nodig zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden (om de doelstellingen te kunnen halen) of geen significante gevolgen hebben, vallen niet onder de regels voor een Natura 2000-activiteit.

Een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd via [het DSO](#).⁴ In de regel is de provincie of het Rijk (N&S) het bevoegd gezag indien een enkelvoudige aanvraag wordt ingediend voor een Natura 2000-activiteit. Bij een omgevingsvergunning voor meerdere type activiteiten (een meervoudige aanvraag) is de gemeente veelal het bevoegd gezag, afhankelijk van de aangevraagde type activiteiten.

Naast een vergunningplicht bij een kans op significante gevolgen, dient altijd rekening te worden gehouden met de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzonder nationale natuurgebieden (artikel 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen, of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen.

Een stroomschema voor de toetsing van projecten en plannen aan de regels voor Natura 2000-gebieden is te vinden onder [deze link](#).⁵

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het doel van de NNN is om bij te dragen aan het behoud of herstel van de biodiversiteit die van nature in Nederland in het wild voorkomen.

Aanwijzing en begrenzing

De aanwijzing van het NNN is geregeld in de Omgevingsverordening. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in artikel 7.5 en artikel 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten. Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Daarnaast heeft de provincie zelf de ruimte om te bepalen of zij ook potentiële natuurwaarden (en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities) meenemen in de definiëring van de wezenlijke kenmerken en waarden (art. 7.7, 2e lid Bkl).

Beschermingsregime

⁴ <https://omgevingswet.overheid.nl/home>

⁵ <https://www.natuurinclusief.nl/wp-content/uploads/Stroomschema-toetsing-gebiedsbescherming-Ow-1.pdf>

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, 2e lid Bkl, dat een instructie-regel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

“De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuur-netwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.”

De daadwerkelijke mate van bescherming van de NNN hangt erg af van de uitwerking van de regels in de provinciale Omgevingsverordeningen. Een deel van de nieuwe Omgevingsverordeningen van provincies zijn (vooral nog) beleidsneutraal en komen overeen met het beschermingsregime conform het voormalige Barro ('nee, tenzij'-principe aan de hand van zogeheten ADC-criteria), een ander deel heeft echter de regels geconformeerd aan de regels in de Ow. Of nieuwe of gewijzigde Omgevingsverordeningen na het loslaten van een beleidsneutrale overgang een ander beschermingsregime zullen bevatten, zal de toekomst uitwijzen.

Meer informatie over de ligging van het NNN en het geldende natuurbeheerplan met de huidige staat en het ambitieniveau van het NNN, is te vinden op de [Informatiekaart Natuur](#).

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het Rijk kan op basis van artikel 2.44, lid 2 Ow zogeheten bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De bijzondere nationale natuurgebieden kunnen worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld als het gaat om compensatie voor handelingen die leiden tot een significant gevolg of als het gaat om gebieden die nodig zijn om de doelstellingen van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn te bereiken (art. 3.63 Bkl). Daarnaast kan het Rijk ook bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen als de bescherming van het gebied nodig is voor de instandhouding of herstel van biotopen en leefgebieden van in Nederland van nature in het wild voorkomende soorten genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn of Bijlage I, II, IV of V Habitatrichtlijn. In die gevallen bevat het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen (art. 3.64 Bkl). Het ministerie van LNV heeft de taak zorg te dragen dat de maatregelen worden getroffen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze type natuurgebieden (art. 2.19, lid 5 Ow), tenzij Gedeputeerde Staten is aangewezen om deze taak uit te voeren (art. 2.18, lid 1, onder g, 2°, tweede streepje Ow). Voor de bescherming van bijzondere nationale natuurgebieden geldt, naast een mogelijke toegangsbeperking, de specifieke zorgplicht zoals genoemd in art. 11.6 Bal (zie hiervoor).

De provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Niet iedere provincie hanteert dezelfde juridische bescherming. Sommige hanteren alleen een predicaat (voorbeeld: Midden-Delfland in Zuid-Holland), anderen hanteren een soort ADC-criteria ('nee, tenzij'-principe, voorbeeld: Overcingel in Drenthe) en daarmee juridische beschermingsregime naast NNN en Natura 2000. De vigerende regels staan in de provinciale Omgevingsverordeningen.

Bescherming van soorten

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een:

'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'

Anders dan bij een 'Natura 2000-activiteit', waarvan pas sprake is als een activiteit leidt tot een kans op significante gevolgen op beschermde Natura 2000-gebieden (zie hiervoor), is er al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een mogelijk gevolg heeft voor één van nature in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Omgevingswet. Doordat in de definitie wordt verwezen naar 'van nature' in het wild levende soorten, gaat de definitie niet op voor niet-van nature voorkomende soorten. Met andere woorden, de regels voor flora- en fauna-activiteiten gelden niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld.

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden de artikelen 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle ‘flora- en fauna-activiteiten’ die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft. Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat (Afdeling 1.3 Ow). Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. Met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht is voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal);
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

Beschermingsregimes soorten

Er zijn in de basis van de Omgevingswet 3 soortenbeschermingsregimes van toepassing:

- § 11.2.2 Bal: omgevingsvergunning soorten conform de Vogelrichtlijn;
- § 11.2.3 Bal: omgevingsvergunning soorten conform de Habitatrichtlijn;
- § 11.2.4 Bal: omgevingsvergunning andere soorten volgens eigen Nederlandse regels.

De beschermingsregimes en bijbehorende verbodsbepalingen zijn hieronder nader toegelicht.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Schadelijke handelingen die niet mogen worden verricht zonder een geldige omgevingsvergunning (art. 11.37 Bal) zijn:

- a) het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl;
- b) het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- c) het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels;
- d) het opzettelijk storen van vogels onder a, als het storen van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort (artikel 11.37, lid 3 Bal);

De schadelijke handelingen met betrekking tot nesten en rustplaatsen hebben in de regel alleen betrekking op nesten en rustplaatsen die in gebruik zijn. Onder de bescherming van deze plaatsen worden ook de essentiële onderdelen van het leefgebied verstaan die nodig zijn om het nest of rustplaats ecologisch gezien te laten functioneren. De schadelijke handelingen gelden niet als de nesten en rustplaatsen niet meer in gebruik zijn. Voor enkele soorten die ieder jaar terug keren naar hetzelfde nest of van het nest afhankelijk zijn geldt dat deze jaarrond beschermd zijn. Welke soorten dit zijn, hangt af van de lijst vogels met jaarrond beschermde nesten die het betreffende bevoegd gezag hanteert. Een overzicht is te vinden in de [Lijst beschermde soorten](#).⁶

Onder bepaalde voorwaarden mogen de schadelijke handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een omgevingsvergunning of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen vastgesteld per provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Daarnaast geldt er een vrijstelling als aantoonbaar wordt gewerkt conform een toepasbare en een door de Minister van LNV aangewezen gedragscode. Gelden er geen vrijstellingen, dan is een omgevingsvergunning nodig om schadelijke handelingen te mogen verrichten.

Een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd via het DSO. In de regel is de provincie of het Rijk (N&S) het bevoegd gezag indien een enkelvoudige aanvraag wordt ingediend voor een Flora- en fauna-activiteit. Bij een omgevingsvergunning voor meerdere type activiteiten (een meervoudige aanvraag) is de gemeente veelal het bevoegd gezag, afhankelijk van de aangevraagde type activiteiten.

Een omgevingsvergunning kan verkregen worden als er wordt voldaan aan de volgende criteria (art. 8.74j, lid 1 Bkl):

- a. er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en
- c. als de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soort.

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Soorten die staan in de Habitatrichtlijn bijlage IV, het Verdrag van Bern bijlage I en II en bijlage I van het Verdrag van Bonn. Schadelijke handelingen die niet mogen worden verricht zonder een geldige omgevingsvergunning (art. 11.46 Bal) zijn:

- a) het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn (art. 11.46, lid 3 Bal: niet inbegrepen vogels art. 1 Vrl);
- b) het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c) het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d) het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e) het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

⁶ Zie de Lijst beschermde soorten op de website van NatuurInclusief onder Kennisloket (natuurinclusief.nl/kennisloket/).

Belangrijke noot is dat onder de bescherming van voortplantings- en rustplaatsen ook de essentiële onderdelen van het leefgebied worden verstaan die nodig zijn om deze ecologisch gezien te laten functioneren.

Onder bepaalde voorwaarden mogen de schadelijke handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een omgevingsvergunning of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen vastgesteld per provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Daarnaast geldt er een vrijstelling als aantoonbaar wordt gewerkt conform een toepasbare en een door de Minister van LNV aangewezen gedragscode. Gelden er geen vrijstellingen, dan is een omgevingsvergunning nodig om schadelijke handelingen te mogen verrichten.

Een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd via het DSO. In de regel is de provincie of het Rijk (N&S) het bevoegd gezag indien een enkelvoudige aanvraag wordt ingediend voor een Flora- en fauna-activiteit. Bij een omgevingsvergunning voor meerdere type activiteiten (een meervoudige aanvraag) is de gemeente veelal het bevoegd gezag, afhankelijk van de aangevraagde type activiteiten.

Een omgevingsvergunning kan verkregen worden als er wordt voldaan aan de volgende criteria (art. 8.74k, lid 1 Bkl):

- a. er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en
- c. de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere beschermde soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage IX van het Bal. Onder dit beschermingsregime staan de schadelijke handelingen die niet mogen worden verricht zonder een geldige omgevingsvergunning (art. 11.54 Bal):

- a) het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX Bal, onder A;
- b) het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c) het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX Bal, onder B.

Voor deze soorten gelden in principe dezelfde vrijstellings- en vergunningscriteria als bij het beschermingsregime Habitatrichtlijn, maar zijn er een groot aantal aanvullende wettelijke belangen opgenomen om vrijstelling of vergunning te kunnen verlenen (artikel 8.74l, lid 1 Bkl). Provincies hebben de bevoegdheid om bij Omgevingsverordening vrijstelling te verlenen voor andere beschermde soorten. Er is dan geen sprake van een vergunningplicht voor werkzaamheden. Wel blijven de zorgplichten gelden. De vrijstelling verschilt per provincie

en geldt in het algemeen voornamelijk voor ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik.

De totale [Lijst beschermde soorten](#) is te vinden op de website van NatuurInclusief B.V.⁷

In hele specifieke gevallen zijn bepaalde handelingen bij wet uitgezonderd van de vergunningplicht voor het verrichten van schadelijke handelingen die hiervoor zijn genoemd. Deze gevallen zijn niet in dit beknopte overzicht opgenomen, voor zover niet relevant voor deze toetsing.

Bescherming van Houtopstanden

Bossen (houtopstanden) en bomenrijen die buiten de bebouwde kom staan, zijn in principe beschermd volgens de regels in de Omgevingswet. Het doel van de regels is om het oppervlak bosareaal en bepaalde bomenrijen in stand te houden door een meldplicht van het voornemen tot kap en een herplantplicht. De meldplicht is bedoeld om, indien nodig, belangrijke boskernen te beschermen door een (tijdelijke) kapverbod. De herplantplicht moet zorg dragen dat het areaal of het aantal bomen dat is gekapt, wordt behouden door herplant op de plek waar de bomen zijn gekapt. De bescherming van houtopstanden heeft betrekking op alle houtopstanden vanaf 10 are, en op rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Als er sprake is van het geheel óf gedeeltelijk kappen van een houtopstand vanaf 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, zijn de regels voor de meldplicht en herplantplicht van toepassing. Dit betekent dat ook als een kleiner oppervlak dan 10 are uit een houtopstand vanaf 10 are groot of als er maar 1 boom wordt gekapt in een bomenrij van meer dan 20 bomen, de meldplicht en herplantplicht geldt. Bepalend voor het toepassen van de regels is daarmee de grootte of lengte van een houtopstand of bomenrij. Dit geldt voor beplantingen buiten de zogeheten ‘bebouwingscontour houtkap (zie daarvoor het Omgevingsplan van de betreffende gemeente). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden alleen de plaatselijke regels van de gemeente in het Omgevingsplan.⁸ Op de meldplicht en herplantplicht zijn wel diverse uitzonderingen in de Ow opgenomen, ook zijn er diverse mogelijkheden om van de meldplicht en herplantplicht af te wijken.

Anders dan bij beschermde gebieden en soorten kent de Omgevingswet geen specifieke term voor een activiteit waarbij een houtopstand wordt gekapt. De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 11.3 Bal. De regels gelden niet voor:

- Houtopstanden kleiner dan 10 are;
- Bomenrijen bestaande uit 20 bomen of minder;
- Houtopstanden op erven of in tuinen;
- Bomen of struiken voor de teelt van vruchten of noten;
- Windschermen om boomgaarden;
- Kerstbomen niet ouder dan 20 jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Dunningen;
- Beplantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaan uit minstens 10.000 stoven/ha/be-plantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De bebouwingscontour houtkap moet worden aangewezen in een omgevingsplan (art. 5.165b Bkl) en is daarin terug te vinden (of een voorloper daarvan, bijv. de bebouwde kom Wet natuurbescherming of bebouwde kom Boswet).

⁷ <https://www.natuurinclusief.nl/kennisloket/>

⁸ Voorheen de Algemene Plaatselijke Verordening, of: APV. Overigens moet worden gezegd dat de plaatselijke regels in het Omgevingsplan ook kunnen gaan over het vellen van houtopstanden of bomen buiten de bebouwingscontour houtkap, bijvoorbeeld met als doel het behoud van cultureel erfgoed, veiligheid, of de gevallen die zijn uitgezonderd van de rijksregels in het Bal.

Specifieke zorgplicht houtopstanden

Nieuw ten opzichte van de Wnb is de specifieke zorgplicht in het Bal (art. 11.116 Bal) die geldt voor het vellen van houtopstanden, het herbeplanten van grond of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gegaan. Zoals hiervoor aangegeven komt de specifieke zorgplicht in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat. De specifieke zorgplicht voor vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in en bezit van hout, stelt dat als zo'n activiteit nadelige gevolgen heeft voor de oogmerken voor de regels voor deze activiteiten (art. 11.112 Bal), degene die deze verricht verplicht is om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. De oogmerken zoals hiervoor aangegeven zijn de doelstellingen voor de regels over het vellen en herbeplanten van houtopstanden. Deze doelstellingen zijn natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal en het beschermen van landschappelijke waarden. In tegenstelling tot de specifieke zorgplicht met betrekking tot gebieden en soorten, is de specifieke zorgplicht in art. 11.116 Bal niet nader uitgewerkt. Wel is ook deze specifieke zorgplichtbepaling zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk handhaafbaar. Zo kan er bijvoorbeeld beter worden gehandhaafd tegen illegale kap. Om aantoonbaar aan de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het raadzaam dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een rapportage wordt vastgelegd.

Meldplicht en herplantplicht

In het Bal staan de regels voor het vellen en herplant van een houtopstand. Het is verboden om zonder een melding een houtopstand te vellen. De velling moet ten minste 4 weken tot maximaal 1 jaar vooraf worden gemeld (art. 11.126 Bal). Middels een maatwerkvoorschrift in een Omgevingsverordening kan GS een kapverbod opleggen voor de bescherming van bijzondere natuur- of landschappelijke waarden, voor ten hoogste 5 jaar (art. 11.128 Bal).

Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dan geldt een herplantplicht. De opstand moet dan binnen 3 jaar op dezelfde grond op bosbouwkundige wijze worden herbeplant (art. 11.129 Bal). Als de herbeplanting binnen 3 jaar niet is aangeslagen, wordt deze vervangen.

Uitzonderingen of afwijkingen melding- en herplantplicht

De provincie heeft de bevoegdheid om maatwerkvoorschriften op te stellen over de melding- en herplantplicht (art. 11.119 Bal). Op die wijze kan de provincie een vergunning verlenen van deze plichten, zodat kan worden afgeweken van de melding- of herplantplicht waaronder bijvoorbeeld de termijnen voor een melding of herbeplanting. Met een maatwerkvoorschrift kan de provincie ook herbeplanting op andere grond toestaan als de herbeplanting voldoet aan de eisen in de Omgevingsverordening, voor zover de provincie bevoegd gezag is, of als wordt voldaan aan de eisen in art. 11.130, onder b, voor zover de Minister voor N&S bevoegd gezag is. De meldplicht en herplantplicht geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout (art. 11.126, lid 2 en art. 11.129, lid 1 Bal). Verder gelden een aantal uitzonderingen van de meld- en herplantplicht (art. 11.131 Bal) voor vellingen:

- in het kader van instandhoudings- of passende maatregelen om de Natura 2000-doelstellingen te kunnen bereiken;
- ter uitvoering van via een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel verplichte preventieve of herstelmaatregelen voor het bereiken van de Natura 2000-doelstellingen;
- ter uitvoering van via een maatwerkvoorschrift verbonden aan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of flora- en fauna-activiteit;
- ter uitvoering van regels gesteld in een ministeriele regeling of omgevingsverordening;
- voor de aanleg en onderhoud van brandgangen;
- uitgevoerd conform een bij ministeriele regeling aangewezen gedragscode;
- in het kader van Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten van nationaal belang en voldoet aan de eisen in art. 11.131, lid 1, onder e Bal.

Een gedragscode moet voldoen aan de eisen die zijn opgenomen in art. 11.131, lid 2 Bal, en waarborgt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan bijzondere natuurwaarden of landschappelijke waarden, de houtopstanden

geen deel uitmaken van een boskern, de herbeplanting op een bosbouwkundige manier plaatsvindt, op een grond die ten minste dezelfde kwaliteit heeft en ten minste een gelijk oppervlak heeft.

Bevoegd gezag

De Gedeputeerde Staten is het bevoegd gezag voor het vellen en beheren van houtopstanden (art. 11.113 Bal), tenzij het gaat om activiteiten van nationaal belang. Dan is de Minister voor N&S het bevoegd gezag (art. 11.114 Bal).

Meer informatie

Voor de van toepassing zijnde lokale uitgewerkte regels en maatwerk (bijv. voor de geldende bebouwingscontouren houtkap), wordt verwezen naar het [DSO](#) en de [Informatiekaart Natuur](#).

Voor een mogelijk beeld van de natuurwaarde of landschappelijke waarde van een houtopstand of bomenrij, kan onder meer de gemeentelijke Omgevingsvisie worden geraadpleegd of bijvoorbeeld de digitale kaart [Groen Erfgoed](#) of de [Erfgoedatlas](#).

Bijlage 3: Nader onderzoek

Nader onderzoek gierzwaluw, huismus, steenmarter en vleermuizen

Broekstraat 27 Klarenbeek

**Nader onderzoek gierzwaluw, huismus, steenmarter en
vleermuizen
Broekstraat 27 Klarenbeek**

Opdrachtgever:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum:

10 november 2025

Status:

Definitief

Uitvoering:

Foreest Groen Consult B.V.

[REDACTED]
[REDACTED]

T

[REDACTED]

E-mail [REDACTED]@foreestgroenconsult.nl

[Http://www.foreestgroenconsult.com](http://www.foreestgroenconsult.com)

Veldwerk:

Ecologen in dienst bij Foreest Groen Consult

Rapportage:

[REDACTED]

Controle:

[REDACTED]

Dit nader onderzoek heeft een wettelijke geldigheid van maximaal 3 jaar.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING.....	4
2.	METHODE VAN ONDERZOEK.....	5
2.1	BESCHRIJVING VAN HET PLANGEBIED	5
2.2	GIERZWALUW	6
2.3	HUISMUS.....	6
2.4	MARTERACHTIGEN.....	6
2.5	VLEERMUIZEN	7
2.6	INTEGRAAL ONDERZOEK	8
3.	RESULTATEN	9
3.1	GIERZWALUW	9
3.2	HUISMUS.....	9
3.3	STEENMARTER.....	10
3.4	VLEERMUIZEN	10
3.4.1	<i>Vaste rust- en verblijfplaatsen.....</i>	<i>10</i>
3.4.2	<i>Foerageergebied.....</i>	<i>11</i>
3.4.3	<i>Vliegroute.....</i>	<i>12</i>
3.5	OVERIGE WAARNEMINGEN	13
3.5.1	<i>Zoogdieren.....</i>	<i>13</i>
3.5.2	<i>Vogels.....</i>	<i>13</i>
4.	CONCLUSIE	16
4.1	GIERZWALUW	16
4.2	HUISMUS.....	16
4.3	STEENMARTER.....	16
4.4	VLEERMUIZEN	16
4.4.1	<i>Vaste rust- en verblijfplaatsen.....</i>	<i>16</i>
4.4.2	<i>Foerageergebied.....</i>	<i>17</i>
4.4.3	<i>Vliegroute.....</i>	<i>17</i>
4.5	OVERIGE WAARNEMINGEN	18
4.5.1	<i>Intrinsieke waarde.....</i>	<i>18</i>
4.5.2	<i>Vrijgestelde soorten</i>	<i>18</i>
4.5.3	<i>Bescherming vogels tijdens het broedseizoen.....</i>	<i>18</i>
4.5.4	<i>Categorie 1 jaarrond beschermde nesten.....</i>	<i>19</i>
4.5.5	<i>Categorie 2 jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven</i>	<i>19</i>
5.	SAMENVATTING	20
6.	ADVIES.....	21
6.1	INTRINSIEKE WAARDE	21
6.2	AANVRAGEN VAN EEN VERGUNNING	21
6.3	ALGEMEEN VERSTERKEN VAN DE BIODIVERSITEIT	22
7.	LITERATUUR.....	23

1. Inleiding

In opdracht van [REDACTED] is een nader onderzoek uitgevoerd naar een aantal beschermde diersoorten en soortgroepen rond het woonhuis, de garage en veldkapschuur aan de Broekstraat 27 in Klarenbeek.

De reden voor dit nader onderzoek is dat de opdrachtgever het voornemen heeft om deze gebouwen te slopen.

Op 4 september 2024 is door Natuurinclusief B.V. het veldwerk voor een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd. De resultaten zijn weergegeven in het rapport: "Quickscan beschermde soorten OW, Broekstraat 27 te Klarenbeek, 24 september 2024, Natuurinclusief B.V.". Uit deze quickscan kwamen een aantal soorten en soortgroepen naar voren waarvoor de plannen mogelijk nadelig uitvallen.

Dit betreft de volgende soorten en soortgroepen:

- Gierzwaluw;
- Hazelworm;
- Huismus;
- Kleine marterachtigen en steenmarter;
- Vleermuizen (vaste rust- en verblijfplaatsen en foerageergebied).

Bij nadere inspectie tijdens de eerste onderzoeken naar de huismus is de aanwezigheid van de hazelworm uitgesloten. De bebouwing is van geen enkel belang voor de hazelworm. De locatie van nieuwbouw betreft gemaaid grasland en valt niet binnen het leefgebied van de soort. De dichtstbijzijnde waarneming betreft één exemplaar op ~2,9 km afstand in 2025. De hazelworm legt gewoonlijk maximaal 500-1000 meter af op jaarbasis. Deze hazelworm zal het plangebied niet bereiken. De dichtstbijzijnde populatie bevindt zich op ~4 km, ten zuiden van het Apeldoorns Kanaal. Het Apeldoorns kanaal vormt een barrière voor de soort.

De houten schuur direct ten noorden van de stenen garage is van geen belang voor (beschermde) soorten. De schuur heeft geen mogelijkheden voor verblijven van (beschermde) soorten. Deze is in 2025 handmatig afgebroken en verplaatst naar een locatie noordelijk op het erf.

Het nader onderzoek heeft plaatsgevonden van april t/m september 2025.

2. Methode van onderzoek

2.1 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied betreft één woonhuis aan de Broekstraat en één schuur ten noorden van dit woonhuis. Zowel het woonhuis als de schuur hebben een bakstenen muur en dakpannen. Noordelijk van de bebouwing is een boomgaard aanwezig. Hiernaast zijn tuinplanten aanwezig rondom de woning. Het erf wordt omgeven door hagen en bomen. Een uitgebreide beschrijving met foto's is leesbaar in de Quicksan van NatuurInclusief B.V. (2024).

Om een volledig overzicht van het plangebied te krijgen is deze opgedeeld in twee verschillende clusters van onderzoek (zie afbeelding 1). Cluster 1 betreft het woonhuis, cluster 2 betreft de schuur.

 Onderzoekclusters

Afbeelding 1. Het plangebied met aangegeven clusters 1 en 2.

2.2 Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw zijn drie veldbezoeken afgelegd in de periode tussen 1 juni - 15 juli 2025, waarvan minimaal 1 bezoek voor en een bezoek na 1 juli. Bij elk cluster is het gierzwaluw onderzoek twee keer gecombineerd uitgevoerd met het vleermuisonderzoek. Om aan de inspanningsverplichting conform het Kennisdocument gierzwaluw 2.0 van BIJ12 te voldoen is vervolgens in deze periode een 3^e aanvullend onderzoek separaat uitgevoerd.

Tabel 1. Data en duur van de gierzwaluw bezoeken.

Bezoek	Datum	Omstandigheden	Tijd
1	3 juni 2025	19 °C, 2 Bft, 8/8 - 18 °C, 2 Bft, 7/8	20:15 - 00:20
2	23 juni 2025	18 °C, 3 Bft, 3/8 - 16 °C, 2 Bft, 7/8	20:30 - 22:30
3	9 juli 2025	19 °C, 1 Bft, 1/8 - 11 °C, 1 Bft, 1/8	20:25 - 00:25

2.3 Huismus

Voor de huismus zijn twee veldbezoeken afgelegd in de periode tussen 1 april – 15 mei 2025. Dit onderzoek is in de ochtend uitgevoerd (1 uur na zonsopkomst – 11.00) onder gunstige weersomstandigheden. Hiermee wordt voldaan aan de onderzoeksinspanning die is voorgeschreven in het kennisdocument 2.1 Huismus van BIJ12 en de toelichting voor aanvraag Omgevingsvergunning van de provincie Gelderland (versie 27 februari 2024). Met deze twee gerichte onderzoek kan worden vastgesteld of de huismus aanwezig is op en rondom het plangebied.

Tabel 2. Data en duur van de huismus bezoeken.

Bezoek	Datum	Omstandigheden	Tijd
1	10 april 2025	9 °C, 2 Bft, 7/8 - 10 °C, 3 Bft, 7/8	09:15 - 10:15
2	25 april 2025	7 °C, 3 Bft, 7/8 - 7 °C, 3 Bft, 7/8	08:45 - 09:45

2.4 Marterachtigen

Conform de Quicksan (Natuurinclusief B.V., 2024) zijn de hagen langs de randen van het plangebied mogelijk van belang voor de bunzing, hermelijn of wezel. Deze beplanting blijft bij de werkzaamheden behouden. De aanwezige bebouwing is niet van belang voor de bunzing, hermelijn of wezel. Het gemaaid grasveld voor de nieuwbouw locatie is ook niet van essentieel belang. Hierdoor is afgezien van aanvullend camera onderzoek naar de bunzing, hermelijn en wezel.

Tijdens de veldbezoeken voor de huismus is de locatie onderzocht op sporen van de steenmarter. Hiernaast is tijdens het onderzoek naar de gierzwaluw en vleermuizen ook onderzocht op de aanwezigheid van de steenmarter. Hierbij is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Met de in totaal 9 unieke bezoekenmomenten, waarvan 6 keer met 2 waarnemers tegelijkertijd, kan de aan- of afwezigheid van de steenmarter worden bepaald.

2.5 Vleermuizen

Aantal onderzoekclusters en bezoeken

Voor het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen en foerageergebied is het geldende vleermuisprotocol 2021 gevolgd, geactualiseerd voor de meervleermuis. Het gebied is opgedeeld in clusters van onderzoek die voor één onderzoeker in de nacht voor minimaal 75% is te overzien. Het plangebied is opgedeeld in twee clusters van onderzoek (zie afbeelding 1). Alle onderzoeken zijn afgelegd door twee waarnemers tegelijkertijd. De kapschuur achterop het erf, waar tijdens de Quicksan de afgebeten vlindervleugel is waargenomen, blijft tijdens de werkzaamheden behouden.

Inspanning meervleermuis

Het plangebied ligt in een bufferzone van een mannenverblijf van de meervleermuis. Hierdoor is een verplichting voor 1 extra ochtendbezoek en een verlenging van het reguliere ochtendbezoek, waarbij de clusters 1 keer in de periode 1 juli – 31 juli extra voor de meervleermuis zijn onderzocht.

Bijzondere soorten

Volgens de quickscan worden de volgende soorten verwacht in en rond het plangebied: laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ingekorven vleermuis, tweekleurige vleermuis, meervleermuis, watervleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis (Natuurinclusief B.V., 2024). Hierdoor is de onderzoeksinspanning verlengd ten opzichte van de algemeen voorkomende soorten.

Data en duur van de bezoeken

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld ($> 8^{\circ}\text{C}$, < 5 Bft en maximaal motregen).

Tabel 3. Data en duur van de vleermuis bezoeken.

Bezoek	Cluster	Datum	Omstandigheden	Tijd
1	1 & 2	21 mei 2025	12 °C, 1 Bft, 0/8 - 9 °C, 2 Bft, 1/8	02:30 - 05:35
2	1 & 2	3 juni 2025	19 °C, 2 Bft, 8/8 - 18 °C, 2 Bft, 7/8	20:15 - 00:20
3	1 & 2	3 juli 2025	16 °C, 3 Bft, 0/8 - 14 °C, 3 Bft, 1/8	02:05 - 04:20
4	1 & 2	9 juli 2025	19 °C, 1 Bft, 1/8 - 11 °C, 1 Bft, 1/8	20:25 - 00:25
5	1 & 2	4 september 2025	16 °C, 2 Bft, 8/8 - 15 °C, 3 Bft, 7/8	23:00 - 02:00
6	1 & 2	25 september 2025	12 °C, 3 Bft, 8/8 – 11 °C, 2 Bft, 6/8	23:00 - 02:00

Het onderzoek gebeurt op zicht en met behulp van een Batlogger M. De Batlogger is de dag na het onderzoek uitgelezen met het programma Batexplorer van Elektron. Vervolgens zijn de opgeslagen gegevens geanalyseerd.

Om een goed inzicht te krijgen in de huidige situatie zijn in totaal zes bezoeken per cluster afgelegd. Het plangebied is onderverdeeld in twee clusters, in totaal zijn dus 12 bezoeken afgelegd.

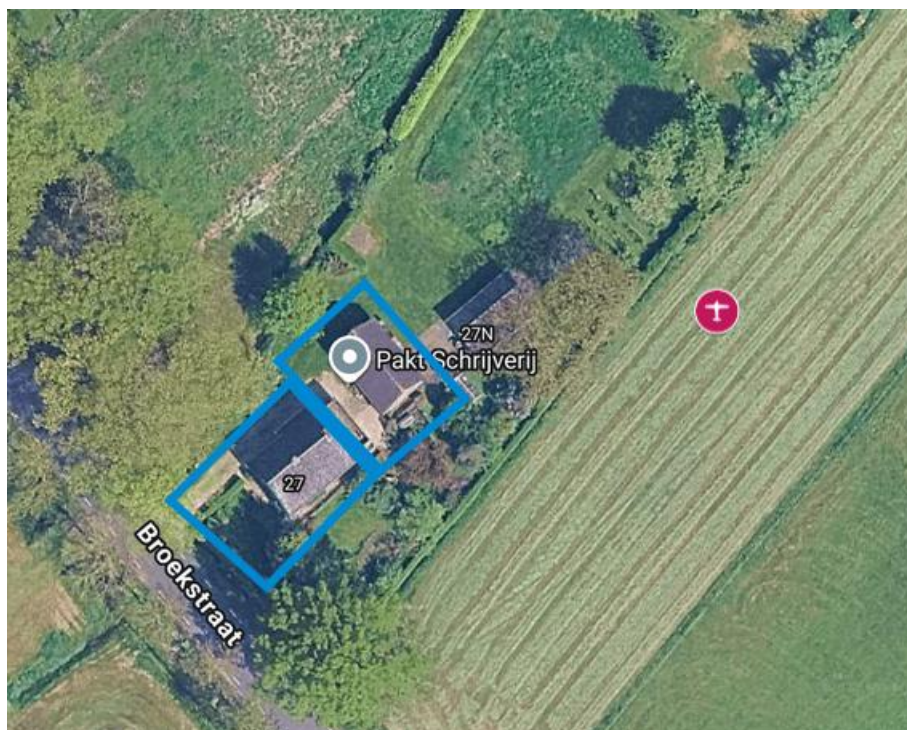
2.6 Integraal onderzoek

Tijdens het onderzoek naar een soort(groep) wordt altijd gelet op de mogelijke aanwezigheid van andere soorten. Bij elk bezoek aan de locatie worden alle waarnemingen genoteerd en in de resultaten opgenomen. Hierdoor wordt een completer beeld vergaard van de onderzoeklocatie.

3. Resultaten

3.1 Gierzwaluw

Nestlocaties van de gierzwaluw zijn niet waargenomen. De gierzwaluw is eenmalig hoog overvliegend waargenomen. Dit betrof één gierzwaluw, die hoog overvloog ten noordoosten van het plangebied. Deze gierzwaluw had geen binding met het plangebied.

- Overvliegende gierzwaluw
- Onderzoekclusters

Afbeelding 2. Visualisatie van de waarneming van de gierzwaluw.

3.2 Huismus

In het plangebied zijn geen huismussen waargenomen. Bij de schuur van de Broekstraat 29 is één baltsende huismus waargenomen. Deze baltsende huismus is een indicatie voor een nestlocatie. Kwetterbosjes zijn niet waargenomen.

Afbeelding 3. Locaties nestlocatie huismus buiten het plangebied.

3.3 Steenmarter

De steenmarter of sporen van de steenmarter zijn op geen moment waargenomen. Bij de gebouwen zijn geen openingen aangetroffen die geschikt zijn voor de steenmarter.

3.4 Vleermuizen

3.4.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Tijdens het nader onderzoek is 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Baltsende vleermuizen zijn niet waargenomen.

Tabel 4. Resultaten onderzoek vaste rust- en verblijfplaatsen vleermuizen.

Type verblijf	Aantal verblijfplaatsen	In plangebied?	Soort	Aantal individuen	Locatie(s)
Winterverblijf	Afwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kraamverblijf	Afwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zomerverblijf	1	Ja	Gewone dwergvleermuis	1	Cluster 2: nok van de zuidoostelijke gevel
Paarverblijf/ balts territorium	Afwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Afbeelding 4. Visualisatie van de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in en nabij het plangebied.

3.4.2 Foerageergebied

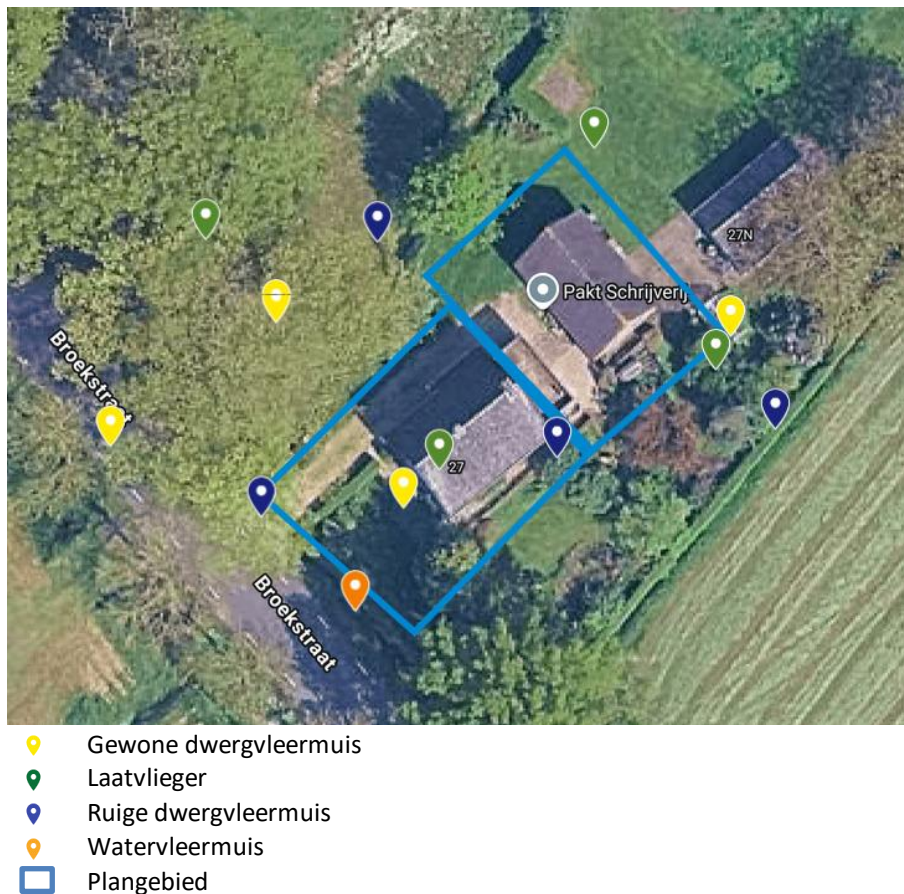
Tijdens het onderzoek zijn meerdere foeragerende vleermuizen waargenomen.

Gewone dwergvleermuizen zijn tijdens elk vleermuisonderzoek waargenomen over het gehele plangebied. Deze foerageerden met 1-3 individuen tegelijk rond de gebouwen, langs de beplanting, bij de bomen en langs de straat.

De *laatvlieger* is tijdens elk vleermuisonderzoek waargenomen over het gehele plangebied. Dit betrof steeds 1 individu die foerageerde rondom de bomen, of overvliegend is waargenomen.

De *ruige dwergvleermuis* is zes keer waargenomen. Op 3 avonden betrof dit steeds 1 individu die enkel kort overvliegend is waargenomen. Op 2 avonden is 1 ruige dwergvleermuis waargenomen die foerageerde bij de bomen en rondom de gebouwen. Op 21 mei betrof dit een groep van 5 passerende ruige dwergvleermuizen langs de Broekstraat.

De *watervleermuis* is eenmalig langs vliegend waargenomen. De watervleermuis is zeer kort langs gevlogen over de Broekstraat en had geen binding met het plangebied.

Afbeelding 5. Visualisatie van foeragerende en overvliegende vleermuizen in en nabij het plangebied

3.4.3 Vliegroute

Tijdens de onderzoeken zijn drie vliegroutes waargenomen. De voornaamste vliegroute loopt langs de Broekstraat. Hier zijn op meerdere avonden en ochtenden 30-40 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze vleermuizen maakten gebruik van de bomen die langs de straat staan. De vliegroute is ook waargenomen middels een warmtebeeldcamera.

Langs zowel de zuidoost- als noordwestzijde van de gebouwen zijn op 9 juli twee aanvliegroutes waargenomen. Aan de zuidoostzijde zijn 20 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze vlogen langs de beplanting richting de Broekstraat. Aan de noordwestzijde zijn 6 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze vlogen over het erf richting de straat.

Afbeelding 6. Visualisatie vliegroutes in en nabij het plangebied

3.5 Overige waarnemingen

3.5.1 Zoogdieren

De *haas* is eenmalig waargenomen in het weiland ten zuidwesten van het plangebied, aan de andere kant van de Broekstraat.

3.5.2 Vogels

De *buizerd* is eenmalig gehoord ten noorden van het plangebied. Deze buizerd had geen binding met het plangebied. Een nestlocatie is niet waargenomen.

De *groene specht* is eenmalig gehoord uit het bosje ten noorden van het plangebied. Spechtenholen zijn niet waargenomen.

De *grote bonte specht* is eenmalig roepend waargenomen bij de Broekstraat. Deze zat aan de overkant van de straat op een tak. Spechtenholen zijn niet waargenomen.

De *houtduif* is waargenomen in het weiland ten oosten van het plangebied. Deze is roepend en visueel waargenomen.

De *kauw* is broedend waargenomen. Op het dak van het woonhuis zijn twee broedende paren waargenomen. Beide broedparen zijn tegelijk waargenomen. Deze broeden op beide schoorstenen van het woonhuis. De kauwen vlogen van deze broedplaats meermaals naar de grote boom naast het huis en terug.

De *koolmees* is tijdens meerdere onderzoeken waargenomen. Deze zong vanaf de bomengroep ten oosten van de schuur, de peer iets ten noorden van de moestuin en op meerdere plekken in de boomgaard. In de boomgaard hangen meerdere nestkasten die gebruikt kunnen worden door de koolmees.

De *merel* is tijdens meerdere onderzoeken waargenomen. Deze is zingend waargenomen vanuit de heg ten oosten van de gebouwen, vanuit de boom naast het woonhuis en op het dak van de schuur. Een nestlocatie is niet waargenomen.

De *pimpelmees* is zingend waargenomen vanuit de beplanting ten noordwesten van de schuur, en de perenboom ten noorden van de moestuin. In de boomgaard hangen meerdere nestkasten die gebruikt kunnen worden door de pimpelmees.

De blauwe *reiger* is eenmalig waargenomen. Deze is vliegend en zittend waargenomen in het weiland ten zuidwesten van het plangebied, aan de overkant van de Broekstraat. De reiger had geen binding met het plangebied. Een nestlocatie is niet waargenomen.

De *tijftjaf* is waargenomen in de noordelijke beplantingsrand van het erf. Een nestlocatie is niet waargenomen.

De *torenvalk* is eenmalig waargenomen. Deze vloog boven de Broekstraat in noordelijke richting. De torenvalk had geen binding met het plangebied. Een nestlocatie is niet waargenomen.

In de avond is eenmalig een *uil* waargenomen. Deze vloog ten noorden van het plangebied richting de Broekstraat. Deze uil had geen soort specifieke roep. Gezien de afstand tot de uil en het donker kon de soort niet worden bepaald. De uil had geen binding met het plangebied. Een nestlocatie is niet waargenomen.

De *vink* is tijdens meerdere onderzoeken waargenomen. Deze zong vanaf de boom ten noorden van het woonhuis, de boom ten noorden van de schuur en het bosje ten noorden van het plangebied. Een nestlocatie is niet waargenomen.

De *zwartkop* is eenmalig waargenomen in de voortuin. Deze zong vanuit de grote conifeer ten zuiden van het woonhuis. Een nestlocatie is niet waargenomen.

○ Haas	● Koolmees	● Uil onbekend
● Buizerd	● Merel	● Vink
● Groene specht	● Pimpelmees	● Zwartkop
● Grote bonte specht	● Reiger	
● Houtduif	● Tjiftjaf	
● Kauw	● Torenavalk	

Afbeelding 7. Visualisatie van de overige waargenomen soorten in en nabij het plangebied.

4. Conclusie

4.1 Gierzwaluw

In- of uitvliegende gierzwaluwen zijn niet waargenomen. De overvliegende gierzwaluw had geen binding met het plangebied.

Conclusie

De Omgevingswet wordt voor wat betreft de gierzwaluw niet overtreden. Een vergunning van de Omgevingswet is voor wat betreft de gierzwaluw niet noodzakelijk.

4.2 Huismus

Nestlocaties van de huismus zijn in het plangebied niet waargenomen. De werkzaamheden hebben geen effect op de nestlocatie aan de Broekstraat 29. Kwetterbosjes zijn niet waargenomen. Tijdens de werkzaamheden gaat geen essentieel foerageergebied verloren.

Conclusie

De Omgevingswet wordt voor wat betreft de huismus niet overtreden. Een vergunning van de Omgevingswet is voor wat betreft de huismus niet noodzakelijk.

4.3 Steenmarter

De steenmarter is op geen enkel moment waargenomen. De gebouwen zijn in gebruik en niet toegankelijk. Een verblijfplaats in de gebouwen is uitgesloten. Het gemaaid grasland is geen essentieel onderdeel van het foerageergebied.

Conclusie

De Omgevingswet wordt voor wat betreft marterachtigen niet overtreden. Een vergunning van de Omgevingswet is voor wat betreft de marterachtigen niet noodzakelijk.

4.4 Vleermuizen

4.4.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Zomer- en kraamverblijven

Bij het onderzoek is 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis waargenomen. De gewone dwergvleermuis maakt gebruik van een opening bij de nok van de zuidelijke kopgevel van de schuur.

Paarverblijven

Balts territoria of paarverblijven zijn niet waargenomen.

Massawinterverblijf

Een massa winterverblijf van gewone dwergvleermuizen is niet aanwezig. Op geen enkel moment zijn zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het aantal gelijktijdig aanwezige vleermuizen was laag.

Soortgroep myoten

De watervleermuis is eenmalig langs vliegend waargenomen. Deze vleermuis had geen binding met het plangebied. Hiernaast verblijft de watervleermuis in bomen. Een vaste rust- en verblijfplaats is niet aanwezig.

Conclusie

De sloop van de schuur heeft tot gevolg dat 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis verdwijnt. De Omgevingswet wordt voor wat betreft vaste rust- en verblijfplaatsen overtreden. Voor 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuizen dient een vergunning te worden aangevraagd.

4.4.2 Foerageergebied

Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd indien deze essentieel zijn voor het functioneren van een verblijfplaats. Rondom de gebouw en beplanting zijn meerdere foeragerende en passerende vleermuizen aangetroffen.

De *gewone dwergvleermuizen*, *laativliegers* en *ruige dwergvleermuizen* foerageren langs veel verschillende objecten zoals: beplantingen, gevels, waterpartijen en bij lantarenpalen. Door de werkzaamheden worden de gebouwen afgebroken en herbouwd. De gevels zijn echter niet van essentieel belang voor deze soorten. De vleermuizen hebben veel alternatieve objecten waar ze gebruik van kunnen maken. In de nabije omgeving is veel soortgelijk foerageergebied aanwezig. De vleermuizen kunnen tijdens en na de werkzaamheden in het plangebied blijven foerageren.

De *watervleermuis* jaagt boven water, van grotere oppervlakten, beschut water en vijvers. De watervleermuis kan ook boven land jagen, maar is tijdens het nader onderzoek enkel langs vliegend bij de Broekstraat waargenomen. Het plangebied betreft geen onderdeel van het foerageergebied van de watervleermuis. In de nabije omgeving zijn geen waterpartijen aanwezig.

Conclusie

De Omgevingswet wordt voor wat betreft foerageergebieden niet overtreden. Een vergunning van de Omgevingswet is voor wat betreft foerageergebied van vleermuizen niet noodzakelijk.

4.4.3 Vliegroute

Tijdens het onderzoek zijn drie vliegroutes waargenomen: langs de bomen van de Broekstraat met twee aanvliegroutes op het plangebied. De vliegroutes op het plangebied maakten gebruik van de aanwezige beplanting.

Conclusie

Bij de werkzaamheden worden geen lijnvormige groenelementen verwijderd. De Broekstraat is in de huidige situatie onbelicht. Het woonhuis is in de huidige situatie belicht. Bij de werkzaamheden dient te worden afgezien van bouwverlichting. Indien wordt afgezien van bouwverlichting wordt de Omgevingswet niet overtreden en is een vergunning niet noodzakelijk. Indien bouwlicht wordt toegepast wordt de Omgevingswet voor wat betreft vliegrouden overtreden en is een vergunning noodzakelijk.

4.5 Overige waarnemingen

4.5.1 Intrinsieke waarde

Elke inheemse soort is beschermd voor diens intrinsieke waarde. Dit geldt ook voor soorten die niet in de lijsten van de Omgevingswet staan en voor vrijgestelde soorten. Meer informatie in §6.1 Intrinsieke waarde.

4.5.2 Vrijgestelde soorten

De volgende soorten zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkeling in Gelderland: haas. Hiernaast hebben de werkzaamheden geen effect op essentieel leefgebied van de haas.

Conclusie

De Omgevingswet wordt betreft de haas niet overtreden.

4.5.3 Bescherming vogels tijdens het broedseizoen

Alle inheemse vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Het broedseizoen loopt globaal van 1 maart – 1 augustus. Ook nesten van vogels zonder jaarrond beschermde nesten zijn in deze periode beschermd. Tijdens het onderzoek zijn een groot aantal broedvogels waargenomen die vallen onder deze categorie: houtduif, kauw, koolmees, merel, pimpelmees, tjiftjaf, vink en zwartkop. De houtduif, merel, tjiftjaf, vink en zwartkop maken mogelijk gebruik van de aanwezige beplanting. De kauw maakt gebruik van de schoorstenen van het woonhuis. De koolmees en pimpelmees maken mogelijk gebruik van de nestkasten in de boomgaard

Conclusie

Indien voor de werkzaamheden beplanting verwijderd moet worden, dient dit plaats te vinden buiten het broedseizoen. De sloop van het woonhuis dient plaats te vinden buiten het broedseizoen, of de schoorstenen dienen buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden. Indien de nestkasten in de boomgaard voor de werkzaamheden vervangen/verplaatst moeten worden dient dit uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Als werken of ongeschikt maken niet mogelijk is buiten het broedseizoen dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd door een ecooloog. Onder deze voorwaarden wordt de Omgevingswet betreft broedvogels niet overtreden.

4.5.4 Categorie 1 jaarrond beschermde nesten

De buizerd heeft een categorie 1 jaarrond beschermd nest. De buizerd is eenmalig roepend waargenomen een stuk ten noorden van het plangebied. In en nabij het plangebied zijn geen nesten aanwezig. Een nest op of nabij het plangebied is uitgesloten. De werkzaamheden hebben geen effect op essentieel foerageergebied van de buizerd.

Conclusie

De Omgevingswet wordt betoet de buizerd niet overtreden.

4.5.5 Categorie 2 jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Nesten van de groene specht, grote bonte specht, reiger en torenvalk vallen onder categorie 2. Dit betekent dat het nest als permanente verblijfplaats kan kwalificeren indien onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn. Nestlocaties van deze soorten zijn in of nabij het plangebied niet waargenomen. De werkzaamheden hebben geen effect op essentieel foerageergebied van de groene specht, grote bonte specht, reiger of torenvalk.

Conclusie

De Omgevingswet wordt betoet de groene specht, grote bonte specht, reiger of torenvalk niet overtreden.

5. Samenvatting

Tabel 5. Samenvatting van de resultaten van het nader onderzoek.

Onderzochte soort of soortgroep		Overtreding Omgevingswet	Aantal	Verdere maatregelen
Gierzwaluw		Nee	n.v.t.	Nee
Huismus		Nee	n.v.t.	Nee
Steenmarter		Nee	n.v.t.	Nee
Vleermuizen	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja	1 Zomerverblijf gewone dwergvleermuis	Vergunning Omgevingswet aanvragen
	Foerageergebied	Nee	n.v.t.	Nee
	Vliegroute	Mogelijk, indien toepassen bouwlicht op vliegroutes	3 vliegroutes	Afzien van bouwlicht Of vergunning Omgevingswet aanvragen
Overige waarnemingen (Haas, buizerd, groene specht, grote bonte specht, houtduif, kauw, koolmees, merel, pimpelmees, reiger, tjiftjaf, torenvalk, uil, vink, zwartkop)		Mogelijk, indien werkzaamheden beplanting, dak woonhuis of nestkasten tijdens het broedseizoen	n.v.t.	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen of de elementen buiten het broedseizoen ongeschikt maken. Of vooraf controle laten uitvoeren door een ecooloog

6. Advies

6.1 Intrinsieke waarde

Onder de Omgevingswet wordt elk van nature in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van Omgevingswet voorkomen, bezitten deze bescherming. Onder de Omgevingswet is het verplicht om voorzorgsmaatregelen te treffen. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant en valt onder de zorgplicht.

De intrinsieke waarde is van kracht bij flora- en fauna activiteiten als de werkzaamheden/ actie gevolgen hebben voor minimaal één inheems dier of plant. Nadelige gevolgen op dieren en planten dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen of van te worden afgezien.

Direct voorafgaande aan de werkzaamheden dient het plangebied en de directe omgeving gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van dieren. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Worden dieren aangetroffen dan moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

6.2 Aanvragen van een vergunning

Voor het zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis wordt geadviseerd om een vergunning van de Omgevingswet aan te vragen.

Door tijdig een vergunning aan te vragen, kan ook op tijd worden begonnen met de mitigerende maatregelen en kunnen de dieren langzaam wennen aan de veranderingen in het leefgebied.

6.3 Algemeen versterken van de biodiversiteit

Met eenvoudige middelen kunnen voor verschillende planten en dieren belangrijke voorzieningen worden gerealiseerd die de kwaliteit van hun leefgebied kunnen verbeteren en hun aantallen kunnen laten groeien.

In het gebied zijn vleermuizen actief. Met het uiteindelijke ontwerp van de nieuwbouw en buitenruimte kan veel voor deze kwetsbare dieren worden gedaan. Daarbij kan worden gedacht aan een bredere open stootvoeg met toegang tot de spouw of speciale voorzieningen in de spouwmuur (met bijvoorbeeld een griplaag) of het dak. Ook voor vogels zoals de huismus kan met eenvoudige middelen veel worden gedaan voor deze soort, bijvoorbeeld door het afzien van vogelschroten of deze te plaatsen op het 3^e panlat. Zorg wel dat de daken voorzien zijn van hard isolatiemateriaal, anders maken ze het kapot. Voor de gierzwaluw kan nestgelegenheid worden gecreëerd door het laten oversteken van de kantpannen en hieronder een nestlocatie te realiseren. Hiernaast kunnen voor al deze soorten nestkasten worden ingebouwd.

Aangepast maaibeheer om het grasland nog bloemrijker te maken is een eenvoudige methode om de aantallen van vlinders en andere insecten te laten groeien. Dit kan worden gecombineerd met een insectenhotel. Een variatie aan beplanting zorgt voor een hogere diversiteit aan insectensoorten. Hierbij kan ook worden gedacht aan beplanting op gevels of groendaken.

Voor zoogdieren kan veel worden gedaan door het creëren van takkenhopen of 'rommelhoekjes'. Hiernaast kunnen verblijven worden geplaatst voor marters en egels.

7. Literatuur

Gebruikte protocollen

- ❑ Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 2.0 van BIJ12;
- ❑ Kennisdocument Gierzwaluw 2.0 van BIJ12;
- ❑ Kennisdocument Huismus 2.1 van BIJ12;
- ❑ Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Provincie Gelderland (27 februari 2024);
- ❑ Vleermuisprotocol 2021 geactualiseerd voor de meervleermuis, Netwerk Groene Bureaus.

Websites

- ❑ www.sovon.nl
- ❑ www.vleermuis.net
- ❑ www.vogelbescherming.nl
- ❑ www.zoogdiervereniging.nl

Voorgaand onderzoek

- ❑ Quicksan beschermde soorten OW, Broekstraat 27 te Klarenbeek, 24 september 2024, Natuurinclusief B.V.